DÖNEM : 1 CİLT : 17 TOPLANTI : 3

CUMHURİYET SENATOSU TUTANAK DERGİSİ

Yirmibeşinci Birleşim

8 . 1 . 1964 Çarşamba

İçindekiler

Sayfa

1. — **Geçen tutanak özeti** 258:259
2. — **Yoklama** 259,260
3. — **Demeçler ve söylevler** 260

Kayseri Üyesi Suad Hayri Ürgüplü'nün 13 Ocakta toplanacak Avrupa Konseyi İstişari Meclisi Genel Kurulunda Kıbrıs ve İspanya'nın Konseye âzalığı konuları üzerinde konuşulabileceği nazara alınarak delegasyonumuza, Hükümetçe gerekli direktiflerin verilmesi lüzumuna dair demeci. 260:261

4. — **Başkanlık Divanının Genel Kurula sunuşları** 261

1. — Cumhuriyet Senatosu Ankara Üyesi Rifat Etker'e izin verilmesi hakkında Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı tezkeresi (3/282) 261

5. — **Görüşülen işler** 261

1. — Vakıflar Genel Müdürlüğü 1963 Bütçe Kanununa bağlı cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı ve Karma Bütçe Komisyonu raporu (M. Meclisi 1/599; C. Senatosu 1/326) (S. Sayısı : 369) 261:262

2. — Disiplin mahkemeleri kuruluşu, yargılama usulü ve disiplin suç ve cezaları hakkındaki kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Geçici Komisyon raporu (M. Meclisi 1/548; C. Senatosu 1/324) (S. Sayısı : 368) 262:265

6. — **Sorular ve cevaplar** 265

B - Yazılı sorular ve cevapları *265*

1. — Cumhuriyet Senatosu Üyesi Sıtkı Ulay'ın, Kıbrıs olaylarına dair Başbakandan sorusuna Dışişleri Bakanı Feridun Cemal Erkin'in yazılı cevabı (7/123) 265:266

1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Balıkesir Üyesi Kadri Öztaş; il çevresine yağan yağmurlardan birçok ilçe ve köylerin büyük zararlara uğradığını ve Hükümetçe âcil yardım yapılması lüzumunu belirtti.

Cumhurbaşkanınca seçilen üyelerden Esat Çağa; Hükümet Programının Cumhuriyet Senatosunda görüşülmesi sırasında Samsun Üyesi Fethi Tevetoğlu'nun yaptığı konuşmada Beş Yıllık Kalkınma Plânını ve hazırlayıcılarını küçük ve Plânın tahakkukunu şüpheye düşürücü beyanlarda bulunduğunu ifade etti.

Samsun Üyesi Fethi Tevetoğlu; konuşmasının tahrif edildiğini ve Hükümet Programı üzerindeki beyanlarının plân ve program mevzuunu vuzuha kavuşturmak gayesini istihdaf ettiğini açıkladı.

Bütçe Komisyonu için 15 üyenin seçimi yapıldı.

Avukatlık Kanununun 7 nci maddesinin kaldırılması ve 114 ncü maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifinin birinci maddesi ile tümü açık oya sunuldu ve Cumhuriyet Senatosunca, teklifin kanunlaşması kabul edildi.

Başkan; Genel Kurulun Salı, Çarşamba ve Perşembe günleri olmak üzere, şimdilik haftada üç gün toplanması ve gerekirse, ileride Cuma gününün de bunlara ilâvesine Başkanlık Divanınca karar verildiğini bildirdi ve karar Genel Kurulca tasvibedildi.

Bâzı müessese teşekkül ve işletmelerin kullandıkları, «Devlet» kelimeli isimlerin kaldırılmasına ve

Millî Güvenlik ve huzuru bozan bâzı fiiller hakkındaki 5 . 3 . 1962 tarih ve 38 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılmasına dair kanun tekliflerinin Millet Meclisince reddolunan metinleri ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet Komisyonu raporları kabul ve bu suretle teklifler reddolundu.

Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü 1963 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde değişiklik yapılması, ve

1963 yılı Bütçe Kanununa bağlı cetvellerde değişiklik yapılması hakkındaki kanun tasarıları görüşüldü. Yapılan açık oylama ile, Cumhuriyet Senatosunca, tasarıların kanunlaşması kabul edildi.

Mehmet (Mustafa) Yeğenoğlu hakkındaki ölüm cezasının yerine getirilmesine,

İmar Kanununa bir madde eklenmesi hakkındaki 7341 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılmasına,

Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağlı cetvellerin Bayındırlık Bakanlığı kısmında değişiklik yapılmasına ve

Köy enstitüleri ile ilköğretim okullarının birleştirilmesi hakkındaki Kanunun 5 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve tasarıları görüşüldü ve kanunlaşmaları kabul olundu.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümetince Avrupa Fonundan temin olunan kredinin Devlet borcu olarak Hazine hesaplarına intikalini Türk Lirası karşılıklarının kullanma şekli hakkındaki kanun tasarısı görüşüldü ve yapılan açık oylama ile tasarının kanunlaşması kabul edildi.

Kurumlar Vergisi Kanununun 40 ncı maddesinin değiştirilmesine,

Durmuş Çetinkaya hakkındaki ölüm cezasının yerine getirilmesine ve

İzzet Sivaslı ve Ali Ilgaz haklarındaki ölüm cezasının yerine getirilmesine dair kanun tasarı ve teklifleri görüşüldü ve kanunlaşmaları kabul edildi.

«Hususi kredi» ve «Silâhlanma istikrazı»ndan doğan İngiliz alacakları bakıyesinin tasviyesi için Birleşik Krallıkla Türkiye arasında mektup teatisi suretiyle yapılan 23 Haziren 1962 tarihli Andlaşmanın onaylanmasının uygun bulunduğu hakkındaki kanun tasarısı görüşüldü ve yapılan açık oylama ile tasarının kanunlaşması kabul olundu.

8 Ocak 1964 Çarşamba günü saat 15 te toplanılmak üzere Birleşime son verildi.

Başkan	Kâtip
Başkanvekili	Yozgat
İhsan Hamit Tigrel	*Neşet Çetintaş*

Kâtip
Kırklareli
Ahmet Naci Arı

SORULAR

Yazılı soru

1. — Cumhuriyet Senatosu Antalya Üyesi Mehmet İlkuçan'ın, Kıbrıs Cumhurbaşkanının memleketimizi ziyareti sırasında hakaretamiz tutumlarından dolayı tevkif edilen vatandaş bulunup bulunmadığına dair yazılı soru önergesi, Adalet Bakanlığına gönderilmiştir. (7/124)

2 — YOKLAMA

8 . 1 . 1964 tarihli 25 nci birleşime katılmıyan üyeleri gösterir yoklama tutanağı.

1 — Emin Açar (Manisa) (İzinli)
2 — Mehmet Nuri Âdemoğlu (Adana)
3 — Halil Ağar (Adıyaman)
4 — Enver Aka (Balıkesir) (Başkan)
5 — Muallâ Akarca (Muğla)
6 — Osman Alişiroğlu (Ankara)
7 — Fehmi Alpaslan (Artvin) (İdare Âmiri)
8 — Ferit Alpiskender (Manisa) (Bakan)
9 — Zeki Arsan (Çorum)
10 — Sadık Artukmaç (Yozgat)
11 — Sırrı Atalay (Kars) (Başkanvekili)
12 — Eşref Ayhan (Ordu)
13 — Zihni Betil (Tokat)
14 — Şevket Buladoğlu (Trabzon)
15 — Mehmet Kâmil Coşkunoğlu (Uşak)
16 — Sedat Çumralı (Konya)
17 — Hazım Dağlı (Çankırı) (Başkanvekili)
18 — Necip Danişoğlu (Rize)
19 — Mustafa Dinekli (Konya) (Komisyonda)
20 — Osman Cevdet Erkut (Kütahya) (İzinli)
21 — Vehbi Ersü (Tabiî Üye)
22 — Rifat Etker (Ankara) (İzinli)
23 — Nedim Evliya (Maraş) (İzinli)
24 — Cevdet Geboloğlu (Bitlis)
25 — Rasim Giray (Elâzığ)
26 — Suphi Gürsoytrak (Tabiî Üye) (Komisyonda)
27 — Bâki Güzey (Bursa)
28 — Osman Hacıbaloğlu (Tokat)
29 — Faruk Işık (Van) (Komisyonda)
30 — Mehmet İzmen (Giresun)
31 — Enis Kansu (İzmir) (İzinli)
32 — Celâl Tevfik Karasapan (Afyon Karahisar)
33 — Kâmil Karavelioğlu (Tabiî Üye) (İdare Âmiri)
34 — Şeref Kayalar (Bursa)
35 — Sabit Kocabeyoğlu (Ankara)
36 — Osman Köksal (Tabiî Üye)
37 — Şevket Köksal (Ordu) (Komisyonda)
38 — Zeki Kumrulu (Ordu)
39 — Sami Küçük (Tabiî Üye)
40 — Cavit Tevfik Okyayuz (İçel) (Komisyonda)
41 — İbrahim Saffet Omay (Ankara) (Bakan)
42 — Ahmet Onar (Konya) (Komisyonda)
43 — Hilmi Onat (İzmir)
44 — Kâzım Orbay (Cumhurbaşkanınca S. Ü.) (Hasta)
45 — Cahit Ortaç (Bursa)
46 — Hüseyin Otan (Burdur) (Komisyonda)
47 — Sakıp Önal (Adana)
48 — Ziya Önder (Sivas)
49 — Kadri Öztaş (Balıkesir)
50 — Orhan Süersan (Manisa)
51 — Cemal Tarlan (Tekirdağ)
52 — Lûtfi Tokoğlu (Kocaeli) (İdare Âmiri)
53 — Mehmet Ünaldı (Adana)
54 — Nüvit Yetkin (Malatya) (İzinli)
55 — Ahmet Yıldız (Tabiî Üye)
56 — Kâzım Yurdakul (Sakarya)
57 — Muzaffer Yurdakuler (Tabiî Üye)
58 — Halit Zarbun (Gümüşane)
59 — Macit Zeren (Amasya) (İzinli)

Kâtip	Kâtip
Neşet Çetintaş	Ahmet Naci Arı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 15,00

BAŞKAN — Başkanvekili İhsan Hamit Tigrel,

KÂTİPLER : Neşet Çetintaş (Yozgat), Ahmet Naci Arı (Kırklareli)

2. — YOKLAMA

BAŞKAN — Çoğunluğumuz vardır. Birleşimi açıyorum. Ayrıca yoklama defteri dolaştırılacaktır.

3. — DEMEÇLER VE SÖYLEVLER

4. — Kayseri Üyesi Suad Hayri Ürgüplü'nün 13 Ocakta toplanacak Avrupa Konseyi İstişari Meclisi Genel Kurulunda Kıbrıs ve İspanya'nın, Konseye âzalığı konuları üzerinde konuşulabileceği nazara alınarak delegasyonumuza, Hükümetçe gerekli direktiflerin verilmesi lüzumuna dair demeci.

BAŞKAN — Gündem dışı söz, Sayın Suad Hayri Ürgüplü'nündür.

SUAD HAYRİ ÜRGÜPLÜ (Kayseri) — Muhterem Başkan, muhterem arkadaşlar, bu ayın 13 ünde Avrupa Konseyi İstişari Meclisi Genel Kurul toplantısı vardır. Yüksek malûmlarıdır ki, iki meclisimizi, yani hepimizi temsilen on arkadaşımız bu içtimaa katılırlar.

Eğer bu seferki toplantı hususi bir ehemmiyeti haiz olmasaydı huzurunuzu işgal etmezdim.

Bildiğimize göre bu seferki toplantıda iki mühim mesele memleketimizi ve bizleri yakînen ilgilendirmektedir. Bu sebeple değerli temsilcilerimize bu hususları mesaileri başlamadan, bu kürsüden arzı, vazife bilmekteyim.

A. — Kıbrıs meselesi :

Temsilcilerimiz Avrupa Konseyi Başkanlığına bir müracaat yapmış ve bağımsız bir heyetin Kıbrıs'a gönderilmesini teklif etmiştir. Başkanlık bu müracaatı Daimi Komiteye intikal ettirmiş ve Başkanlık Divanı gündemine almıştır. Daimi Komite ve Divan bizden de bir temsilcimizin bulunmasına rağmen bu tetkik neticesi ne olacaktır bilemeyiz. Yalnız Kıbrıs'ın Rum temsilcileriyle Yunanistan Heyetinin meseleyi ne yolda karşılayacaklarını hepimizin şimdiden aralarında takarrur ettirmeleri faydalıdır. Kaldı ki, 3 Hükümet Dışişleri vekilleri de ayın 13 ünde Londrada temasa geçeceklerdir.

Hepimizin Hükümetle ve Dışişleriyle ciddi bir mesai sarfedip etmediğini bilemeyiz. Duyduklarımıza göre henüz heyetimizle Dışişleri arasında toplantılar ve ciddi çalışmalar başlamamıştır. Avrupa Konseyi gibi milletlerin en seçkin siyaset adamlarının bulundukları bir mecliste Kıbrıs konuşmalarında Hükümetle heyetimiz temsilcilerinin konuşmaları arasında ahenk olmazsa üzücü istismarlara vesile hazırlanmış olur.

Heyetimizin bazı üyelerinin de Ankaradan ayrıldıklarını duyduk. O zaman heyetimizin Strazburg'a varır varmaz birleşip gerekli ciddi çalışmalara koyulacaklarını kuvvetle umarım.

Bu arada Kıbrıs Heyeti de yakında Londra'ya hareket ediyor. Hükümetin siyasetinin tespit edildiğini bugün okuduk. Bu siyasetin ne olduğunu soracak değilim. Yalnız bu millî ve bütün vatana mal olmuş davada Hükümetin parti liderleriyle temas ve mutabakat aramasını harici siyasetimizin kuvveti bakımından faydalı görürüz. Böyle bir toplantı olduğunu ve liderlerin buluştuklarını okumadığım için bu mülâhazamı arz ediyorum. İşin başında bir toplantı olduğunu biliyoruz. Kasdım devamlı temas ve samimi çalışmadır. Bütün mühim hususlar da liderler arasında kolaylıkla tetkik olunabilir. Bunda ancak kuvvet vardır.

B — İkinci mesele : Yine bu seferki konsey toplantısında İspanya meselesi vardır.

İspanya'nın Konseye âza olması meselesi sürüp giden bir konudur. Bundan usanan İspanya daima gündemde unutulan bu maddenin kesin olarak gündemden çıkarılmasını talep etmektedir. İspanyaya karşı bazı memleketlerin his ve hareketlerini biliyoruz. Bu kendi noktai nazarlarına göre bazı sebeblere dayanmaktadır. Ama İspanya'sız bir Avrupa mümkün değildir. Kaldı ki İspanya Türkiye'ye cidden dost bir memlekettir. Bu büyük, kıymetli ve dost memleketin Avrupa konseyine hâlâ katılamaması üzücü hâdisedir. Hepinizin mühim mevzudaki fikrini bilmiyoruz. Esasen Avrupa Konseyinin faaliyetleri ve gündemindeki bizi yakînen ilgilendiren mühim konulardan esaslı bilğimiz yoktur. Bunda bizim de kusurlarımız vardır, yakînen alâkadar olup Heyetimizi takviye etmek, orada büyük imkânsızlıklar içinde karşılaştıkları davalarda onlara yardımcı fikirlerle takviye ve teşvik etmek yerinde olur.

Oralarda Konseyin çalışma ve münakaşaları Avrupa'da umumi efkârı ve Meclislerini, Hükümetlerinin mesailerini hazırlamaktadır. Bu mülâhaza ve temennilerimi arz ederken Heyetimizin bu sefer ki, çetin mesaisinde kendilerine muvafakiyetler dilerim. (Akışlar)

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlar, bu vesileyle bir noktayı arzetmek isterim. Yüksek Heyetinizce malûmdur ki, Senatonun toplantıları haftada iki gün iken fazla toplanmasına karar verilmiştir. Bunun da sebeplerinden başlıcası; Kıbrıs durumunun nazik bir şekilde karşımıza çıkması idi. Gönül arzu ederdi ki, Senato toplantısında Hükümet ve hariciyeden bir mümessil bulunup, icabında bizi tenvir etsinler. Halbuki maalesef böyle bir şey görmemekteyiz.

Sayın Devlet Bakanından rica ediyoruz; Senatonun bu hassasiyetini nazarı dikkate alsınlar.

CEVAT AÇIKALIN (Cumhurbaşkanınca S. Ü.) — Uzun zamandan beri bunu beklemekteyiz.

BAŞKAN — Sayın Cevat Açıkalın da uzun zamandan beri buna intizar ettiğimizi söylemektedir. Dikkatlerine arzederim.

Gündeme geçiyoruz.

4. — BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — Cumhuriyet Senatosu Ankara Üyesi Rifat Etker'e izin verilmesi hakkında Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı tezkeresi (3/282)

BAŞKAN — İzin Tezkeresini okutuyorum.

Genel Kurula

Cumhuriyet Senatosu Ankara Üyesi Rifat Etker'in mazeretine binaen 6 Ocak 1964 tarihinden itibaren 15 gün müddetle izinli sayılması Başkanlık Divanının 4 Ocak 1964 tarihli toplantısında kararlaştırılmıştır.

Keyfiyet Yüce tensiplerinize arz olunur.

Cumhuriyet Senatosu
Başkanı
Enver Aka

BAŞKAN — Sayın Erker'e 15 günlük izin verilmesi hakkındaki kararı oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir...

Bir noktayı arz edeyim; bir zuhul eseri olarak sorular gündeme alınmamıştır. Fakat yarınki gündeme alınacaktır. Bu itibarla alâkalı bakanların soruları cevaplandırmaları kendilerinden istenecektir.

5. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER

1. — Vakıflar Genel Müdürlüğü 1963 Bütçe Kanununa bağlı cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı ve Karma Bütçe Komisyonu raporu (M. Meclisi 1/599, C. Senatosu 1/326) (S. Sayısı : 369) (1)

---

(1) 369 S. Sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

BAŞKAN — Tümü üzerinde söz istiyen?.. Yok. Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1963 yılı Bütçe Kanununa bağlı cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Vakıflar Genel Müdürlüğü 1963 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelin ilişik cetvelde yazılı tertiplerine 406 250 lira ek ödenek verilmiştir.

BAŞKAN — Cetveli okutuyorum.

B.	Ödeneğin çeşidi	Eklenen Lira
218	Kasa tazminatı	2 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
302	İller büro giderleri	8 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
304	Posta, telgraf ve telefon ücret ve giderleri	81 250
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
308	4598 sayılı Kanun gereğince ödenecek tedavi gider ve yollukları	10 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
309	Taşıt giderleri	5 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	
417	Vakıf akaarlar giderleri	300 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.	

Maddeyi cetveli ile birlikte oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Vakıflar Genel Müdürlüğü 1963 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelin sonunda yeniden açılan 506 nci (Karşılıksız borçlar) bölümüne 2 212 liralık olağanüstü ödenek konulmuştur.

BAŞKAN — Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Vakıflar Genel Müdürlüğü 1963 yılı Bütçe Kanununa bağlı (B) işaretli cetvelin 5 nci (geçen yıldan devrolunan gelir fazlası) bölümüne 373 462 lira eklenmiştir.

BAŞKAN — Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Bu kanunun Başbakan ve Maliye Bakanı yürütür.

BAŞKAN — Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Açık oyunuza arz edilecektir.

Münakale kanunları ile ilgili komisyon yerini alsın...

Münakale kanunları komisyonun bulunmaması dolayısiyle geri bırakılmıştır.

2. — Disiplin mahkemeleri kuruluşu, yargılama usulü ve disiplin suç ve cezaları hakkındaki kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Geçici Komisyon raporu (M. Meclisi 1/548; C. Senatosu 1/324) (S. Sayısı : 368) (1)

BAŞKAN — Raporun okunmasını lüzumlu görenler işaret buyursunlar. Kabul edenler... Etmiyenler... Raporun okunmasına lüzum görülmemiştir.

Maddelere geçilmesini kabul edenler... Etmiyenler... Maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

SIRRI ATALAY (Kars) — Tümü üzerinde söz istemiştik, efendim!

BAŞKAN — Afedersiniz efendim, hatâ bende olmuş. Tümü üzerinde iki arkadaş söz istemişler. Buyurun Sayın Tokgöz.

CAHİT TOKGÖZ (Samsun) — Sayın Başkan, kıymetli arkadaşlarım, Yüksek huzurlarınıza getirilen «Disiplin mahkemeleri kuruluş, yargılama usulü ve disiplin suçları hakkındaki kanun tasarısı» Anayasanın askerî yargı konu-

(1) 368 S. Sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

suna ait 138 nci maddesi gereğince hazırlanmıştır. Bu maddenin birinci fıkrasında «Askerî yargı askerî mahkemeler ve disiplin mahkemeleri tarafından yürütülür» denilmektedir.

Keza Anayasanın memur teminatı başlıklı 118 nci maddesinin disiplin cezaları kısmında «Askerî kişiler hakkındaki hükümler saklıdır» şeklinde ifade ile disiplin mahkemelerinin kurulması işaret edilmektedir.

Yüksek malûmları olduğu üzere disiplin ordunun ruhudur. Silâhlı Kuvvetler İçhizmet Kanunu ise disiplini «kanunlara, nizamlara ve âmirlere mutlak bir itaat, astın ve üstün hukukuna riayet» olarak ifade etmektedir. Şurası muhakkak ki, orduda disiplin şahsi bir mesele olmayıp Silâhlı Kuvvetleri ayakta tutan, ona can ve kudret veren müşterek bir iman ve duygudur.

Eski askerler disipline «zaptürapt» diyorlardı. Ne kadar doğru ve mânalı bir terimdir. Askeri zabdetmek vazifeye bağlamak ve sonra fertler arasında manevi bir irtibat, bağ tesis etmek ifadesi kolay, tahakkuku için önem verilmesi gereken bir mevzuudur, bu.

Ordumuzda disipline daima büyük değer verilmiştir. Türk ordusunu Cihan tarihini süsleyen eşsiz zaferlerinde disiplinin daima büyük yeri olmuştur.

Türklerde disiplin ruhu, geleneklerimiz ve aile münasebetlerimizde millî terbiyemizde vuzuhlu görülür. Binaenaleyh, bizde disiplin sonradan iktisabedilecek bir husus değildir. Millî karakterimizde esasen mevcuttur. Sayın arkadaşlarım; disiplin temininde silâhlı kuvvetlerimizde alay mahkemeleri ve bu mahkemelerin üzerinde daha üst kademelerde faaliyette bulunan askerî mahkemeler mevcuttur.

Bugün askerî mahkemelerin yetkisine giren ve disiplini çok yakından ilgilendiren bâzı suçların soruşturma ve yargılamaları, Askerî Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun gerektirdiği zaruri muameleler sebebiyle kısa zamanda bitirilememektedir. Halbuki suç teşkil eden bir fiilin işlenmesi ile bozulan disiplinin mümkün olan en kısa zamanda iadesi askerliğin mutlak icabıdır.

Halen mevcut alay mahkemeleri yalnız erlere ait mevzularla meşgul olmaktadır. Disiplin cezası konusunda subay, astsubay ve askerî kişileri de yargılıyacak bir kudrete sahip değildir. Kaldı ki, disiplinle ilgili bir kısım suçlar alay mahkemelerinin salâhiyeti dışında kalmaktadır.

İşte arz ettiğim bu mahzurları gidererek orduda disiplini kolaylaştıracak müessir bir yargı sistemi aranmış ve demokratik memleketlerde mevcut emsaline göre disiplin mahkemelerinin kurulmasına karar verilerek konu Anayasaya girmiştir. Disiplin mahkemelerinin kuruluş ve salâhiyetlerine şöyle bir göz atar isek görürüz ki, bu mahkemeler alay, tümen, kolordu, ordu kuvvet kumandanlıklariyle Genelkurmay Başkanlığında ve muhtelif kurumlarda tesis edilmektedir.

Alay disiplin mahkemeleri erden yüzbaşı dâhile kadar, tümendekiler erden yarbay dâhile kadar, kolorduda, orduda ve kuvvet kumandanlıklarındakiler erden albaya kadar, Genelkurmay Başkanlığında kurulacak olan ise erden general, âmiral dâhile kadar askerlerle, diğer asker kişilerin suçlarına bakma salâhiyetinde olacaklardır.

Bu durum, disiplin mahkemelerinin ordumuzda hemen hemen her kademe ve kurumda tesis edilerek geniş bir teşkilât halinde faaliyette bulunacağını ve dolayısiyle disiplin suçlularını muhakeme etmek bakımından uygun imkânlar kazanılacağını göstermektedir.

Disiplin mahkemelerinin mahkeme heyetleri subaylardan müteşekkil olacaktır. Böylece kıta ve kurumlarda esasen disiplini tesis ile görevli olan subayların yargı organlarında vazife alarak duruşmaları daha yakın bir alâka ve hassasiyetle neticeye bağlanmaları sağlanmış olmaktadır.

Bu mahkemelerin verecekleri cezalar ise göz hapsi ve oda hapsi olarak tesbit edilmiştir. Kısa hapis cezaları meyanında bulunan katıksız hapis, Anayasanın 14 ncü maddesinin 4 ncü ve 5 nci fıkralarına göre «kimseye eziyet ve işkence yapılamıyacağı, insan haysiyeti ile bağdaşmıyan ceza konulamıyacağından» kaldırılmıştır. Mucubi memnuniyettir.

Yalnız erata ayrıca feri ceza olarak ağır hizmet verilebileceği kanun teklifinde geçmektedir. Bu hususta kanun teklifinden ayrılmaktayım, İlgili maddesi gelince mâruzatta bulunacağım.

Ayrıca oda hapsi cezası alan subayların kumanda ettikleri birlik içinde ve kendi astları

arasında cezalı olarak görünmesi cezayı çeken için pek ağır ve o nisbette de haysiyet kırıcıdır. Kumandanın kendi eratı nazarında itibarının düşmesi dolayısiyle kıta üzerinde nüfuz ve âmiriyetinin zedelenmesi bakımından bu halin disiplini bozucu mahiyeti aşikârdır. Binaenaleyh verilecek oda hapis cezalarının suçlunun kumanda ettiği birlik dışında infazı yerinde olur. Bu hususta da ilgili maddesi gelince mâruzatta bulunacağım. Kanunun getiriliş maksatlarından biri olan disiplin mahkemelerinin disiplin suçlarına süratle bakılabilmesi mevzuuna gelince; bu hususun mümkün olacağı kanaatine, arz edeceğim. Şu sebeplerle, varılabilir.

Birincisi, heyeti hâkime subaylardan müteşekkildir. Disiplin suçlarına daha yakın ve önemi ile mütenasip bir ilgide göstereceklerdir. Az evvel de ifade olunduğu üzere alay ve eşidi kumandanlıklarla askerî kurum âmirliklerinden başlıyarak bütün üst kademe ve kurumlarda faaliyete geçecek bu yeni yargı organının geniş bir sahada munhasıran disiplin suçlarını ele alması süratle neticeye varılması bakımından ümit vermektedir.

Keza her disiplin mahkemesinde subay, astsubay, er ve asker kişilerin disiplin suçlarına bakılabilmesi de kolaylık ve zaman tasarrufunu temin edecektir.

Ayrıca Askerî Ceza Kanununda bulunan disiplinle ilgili ve kısa hapis cezasını gerektiren bir kısım suçların bu mahkemelerin salâhiyetlerine girerek bütün disiplin konularının bir yerde rüyet edilebilmesi imkânı da sürat bakımından lehe kaydı gereken bir faktördür.

Keza yargılamada disiplinin gerektirdiği çabukluğu temin edecek basit bir yargılama usulü kabul olunmuştur ki, bu da kısa zamanda karar istihsali için lehe kayda değer bir husustur.

Böylece bu teşkilâtın kurulması ile çabuk neticeler elde edilmesi imkân dâhiline girmektedir.

Diğer taraftan askerî mahkemeler kendi mevzularında çalışma için daha geniş zaman bulacaklardır. Çünkü ellerindeki disiplin mahkemeleri salâhiyetlerine giren dosyaları devredecekler ve artık bu nevi dâvalara bakmıyacaklardır.

Şimdi disiplin mahkemeleri hakkında birkaç nokta üzerinde durmada fayda umuyorum.

Disiplin Mahkemeleri kanunu teklifinin disiplin suçları ve cezaları hakkındaki bölümünde Askerî Ceza kanununda kısa hapis cezasını gerektiren disiplinle ilgili bâzı suçlar disiplin mahkemeleri salâhiyetine alınmıştır. Bu suçların Askerî Ceza kanunundaki cezaları daha ağırdır. Ve tekerrürü halleri de daha da ağır ceza verilmesini gerektirmektedir. Halbuki disiplin mahkemelerinin ceza salâhiyeti üç günden iki aya kadardır. Bu yüzden mezkûr suçların cezaları bir hayli hafifletilmiş olarak yeni mevzuata girmiştir.

Bu hususta cezaların azaltılmasının bir mahzur tevlit etmiyeceği neticesine varılmıştır. Mamafih bu meselenin doğru veya yanlış vaz'edildiğini tatbikat ve zaman gösterecektir.

Ayrıca kanun teklifinin getirdiği disiplin cezaları olağanüstü mahaller için meselâ seferberlik ve savaşta müessir bir değer taşımamaktadır. Savaş halinde hapsedilen bir kimse cephenin tehlikelerinden uzak kalacağı için cezası ne kadar uzun süreli olursa olsun o kadar memnun olacaktır.

Binaenaleyh bu gibi hallerde işlenecek bir disiplin suçları için tesirli ferî cezaları ihtiva eden ayrı bir kanuna ihtiyaç olduğu aşikârdır.

Askerî Ceza kanununda savaş esnasında alınacak cezaların infaz bakımından savaştan sonraya bırakılması da keza daha zecrî bir ceza sisteminin getirilmesini gerektirmektedir. Bu önemli husus kanun teklifi gerekçesinde geçici Komisyonunca nazarı dikkate alınarak bilhassa belirtilmiştir.

Diğer bir nokta da subaylardan kurulu disiplin mahkemeleri heyetlerinin general ve âmirale kadar dahil her rütbedeki subayı muhakeme edebilmesi meselesidir. Ordumuzda ilk olarak tatbik edilen bu yargı şeklinin nasıl bir durumun doğmasına sebep olacağı hakkında şimdilik katî bir şey ifade edilemez. Temenni olunur ki kifayetli mahkeme heyetleri seçilsin. Tesir altında kalınmasın ve disiplin mahkemeleri esasları ordumuzca benimsenip yerleşinceye kadar çıkması muhtemel aksaklıklar önlenebilsin ve böylece bu kanun, çıkarılış maksadına göre Silâhlı Kuvvetlerimize faydalı olsun. Aksine disiplini gölgeliyecek bir rol oynamasın.

Neticeye varmadan evvel şu hususu açıklama yerinde olacaktır. Orduda disiplin tesisin-

de cezaların büyüklüğü ve müessiriyeti ikinci plânda bir keyfiyettir. Disiplini kumandan ve âmir tesis eder. Vasıtası, kumandanın bilgisi, ahlâkî vasıfları, cesareti, adalet duygusu vatanseverliği, çalışkanlığı takip hassası ve kısacası şahsiyetidir. Bunun canlı misallerini hepimiz hayatımızda görmüşüzdür. Bu esas vasıta iş görmezse ceza yolu açılır. Cezanın bolluğu da cezaya alışmayı ve cezanın müesseriyetinin kaybolması neticesini doğurur ki bu hal disiplinin ölümü demektir. Disiplin tesis ve muhafazası kumandanlık sanatının muhakkak ki en bâriz vasfı ve hüneridir.

Ceza korkusu ile kurulmuş disiplinin daha büyük bir korku meselâ ölüm korkusu karşısında yakıldığı çok görülmüştür.

Her halde karşılıklı güven ve inan, bağlılık ve bunlardan doğan hürmet, şefkat, alâka ve hattâ insaf ile kütle veya kıta ruhunun doğuşu bu en müşkül hallerde ölümü bile gözünü kırpmadan göğüslemek imkânını veren tatlı bir disiplinin yaratıcısı olur.

Ben şahsan Türk subayının milletinden aldığı vazifeyi liyakatla yerine getirecek vasıfta olduğuna, disiplini zor kullanmağa lüzum hissetmeden örnek tutumu ve nitelikleri ile çok daha kolay sağlanacağına güveniyorum. Türk subayı ve erinin yaradılışı müspet istikamettedir. İyi muameleye, hakka, nizama karşı derhal uysallaşır ve eğilir, zora, haksızlığa ve hakarete karşı ise mukavemetlidir.

İnanmak, sevmek, sevdirmesini ve yardım etmesini bilmek de disiplin kurmanın müessir vasıtadır. Büyük Atatürk bu mevzuda en parlak ve ihtişamlı bir misaldir.

Disiplin mahkemeleri konulu kanun teklifi sureti umumiyede maksadı temin eden mahiyettedir. Tatbikatta edinilecek tecrübeler tereddüdü mucip şüpheli görünen kısımları da aydınlığa kavuşturarak bu kanunu muhakkak ki istenilen ve beklenilen seviyeye ulaştıracaktır.

Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Sayın Atalay.

SIRRI ATALAY (Kars) — İlgili Bakandan sonra konuşacağım. Zira Bakandan sorularımız var. (İlgili Bakan burada sesleri)

ADALET BAKANI SEDAT ÇUMRALI (Konya) — Bu kanunu Millî Savunma Bakanı takibedecek,

KADRİ KAPLAN (Tabiî Üye) — Efendim, Bütçe Komisyonunda Millî Savunma Bakanlığının bütçesi görüşülüyor. Bakan oradadır.

Âmil ARTUS (Cumhurbaşkanınca S. Ü.) — Ayın 15 nde süremiz tamamdır, ona göre.

BAŞKAN — Bu takdirde kanunun müzakeresi geri bırakılacak. (Bakan gelecekmiş sesleri) Efendim, sabahleyin haber verildi, fakat Millî Savunma Bakanı gelmedi, başkasını göndermesi lâzımdı, o alâkalı şahıs da gelmedi. Bu lâubaliliğe bir nihayet vermek lâzımdır. Vebâli onların üzerine.

Yarın saat 15 te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati : 15.50

6. — SORULAR VE CEVAPLAR

B — YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1. — Cumhuriyet Senatosu Üyesi Sıtkı Ulay'ın, Kıbrıs olaylarına dair Başbakandan sorusuna Dışişleri Bakanı Ferudun Cemal Erkin'in yazılı cevabı (7/123)

Senato Yüksek Başkanlığına

Aşağıda sunulan takririn Sayın Hükümet Başkanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâletlerinizi arz ve rica ederim.

Senatör
Sıtkı Ulay

Sayın Devlet Başkanı ve Hükümetimizin tavsiyeleri gereğince coşkunluk zarar fakat metanet ve itidale bir çare değildir. Bu sebeple Sayın Hükümetimizden hangi tedbirlerin alındığı ve alınmakta olduğunun ilânını beklemekteyiz .

Meselâ :

1. Gerekli Devletlere ve Birleşmiş Milletlere mevcut statünün yaşıyamıyacağı ve asgari taksimin şart olduğu bildirilmiş midir?

2. Hunharca katliamın devam ettiği Türk ve müslüman kadın ve çocuklarının öldürülmekte olduğu Kıbrıs köylerinin imdadına Kızılayımız henüz ulaşamıyorsa Dünya Kızılhaç Teşkilâtının yardım faaliyeti temin edilmiş midir? Bu maksatla bizden veya onlardan seyyar hastane ve sıhhi ekipler gönderilmekte midir?

3. Bizim vasıta ve gemilerimiz gönderilmiyorsa dostumuz ve müttefikimiz devletlerin vasıtaları ile aç kalan evlâtlarımız için hazırlanmakta olan iaşe maddeleri sevkiyatına ne zaman başlanacaktır?

4. Canını dahi vermeye amade fedakâr Türk vatandaşı ve zenginlerimizin ada için bağış yardımları kampanyası ne durumdadır?

5. Canavarca şehit edilen masûm çocuk ve kadınlarımızın fotoğrafları çekilip insanlık âlemine ve dünya basınına ulaştırılmakta mıdır?

6. Bir din adamı kisvesi altında çoluk çocuk katliamını teşvik ve bütün Hıristiyanlık âlemine duyurulmuş mudur?

Hürmetlerimle.

T. C.
Dışişleri Bakanlığı 4 . 1 . 1964
Birinci Dairesi Gn. Md.
111 . 761 - D - I/4/1

Konu : Cumhuriyet Senatosu Üyesi Sıtkı Ulay'ın önergesi Hk.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Senatör Sayın Sıtkı Ulay tarafından yazılı olarak cevaplandırılması istenilen soruların cevapları ilişikte sunulmuştur.

Senatör Sıtkı Ulay'a ulaştırılmasını müsaadelerine saygı ile arz ederim.

Ferudun Cemal Erkin
Dışişleri Bakanı

Cevaplar

1. İlgili dost ve müttefik Devletlere, bu elim olayların Kıbrıs Türklerinin can ve mal güvenliklerinin yeter derecede sağlanamadığını isbat ettiği, binaenaleyh, ileride Kıbrıslı kardeşlerimizin can ve mal ve her türlü güvenliklerini en mükemmel şekilde sağlıyacak bir tertip bulunmasına zaruret olduğu bildirilmiştir.

2 ve 3. Kıbrıslı soydaşlarımızın acılarını dindirmek, yaralarını sarmak için elden gelen her türlü gayret seve seve sarf edilmektedir. Malûmları olduğu üzere konu 3 cephelidir: Bir yandan her türlü yardım, malzeme ve personelin burada hazırlanması, öte yandan Adaya nakillerinin temini, sonra da Kıbrıs'ta bulunan hava alanından veya limandan Lefkoşa'ya Türk sektörüne intikalini sağlamak gerekmektedir. Her üç konu da Adada şimdiye kadar hüküm süren karışıklıklardan dolayı güçlükler arz etmektedir.

Bütün bu güçlüklere rağmen Türk Kızılayı elindeki bütün imkânları ile Kıbrıslı kardeşlerimizin yardımına koşmuştur :

a) 27 Aralık 1963 günü iki askerî uçağımızla kardeşlerimize kan, ilâç ve gıda maddesi gönderilmiştir. Uçaklardan biri ertesi gün yurda dönerken yaralı 23 Kıbrıslı Türk getirmiştir.

b) 30/31 Aralık 1963 günü 3 askerî uçakla 50 yaralı alabilecek bir Kızılay Hastanesi personeli ile birlikte Kıbrıs'a sevk edilmiştir.

c) Teşebbüsümüz üzerine, Milletlerarası Kızılhaç Teşkilâtı 1 Ocak 1964 günü bir temsilcisini (İsviçreli Jacques Russ) Kıbrıs'a göndermiştir.

d) Kıbrıslı kardeşlerimize 200 000 T.L. değerinde çeşitli yiyeceklerin süratle sevki için gerekli hazırlıklar tamamlanmak üzeredir.

4. Kızılayımız hamiyetli vatandaşlarımızın yardımlarını sağlamak üzere bütün memleketi kapsıyan bir yardım kampanyası açmıştır. Kızılayımız bu kampanyada büyük bir yardım sağlanacağını kesin olarak ümidetmektedir. Dışardaki Kızılay şubelerinden merkeze bilgiler henüz intikal etmemiş olduğundan bu safhada bir rakam vermek mümkün değildir.

5. Kıbrıslı Rumların yaptıkları fecayie dair bilgi ve resimler mümkün olduğu kadar geniş ölçüde dünya basınına intikal ettirilmektedir.

Berlin Büyükelçiliğimize gönderilen bir talimatta, Beynelmilel Basın Enstitüsüne mensup bir heyetin Kıbrıs'a giderek hâdiseleri yerinde görmesinin anılan Enstitüye teklif edilmesi istenilmiştir. Aynı talimatta, anılan heyetin masraflarının tarafımızdan karşılanabileceğinin anılan Enstitüye bildirilmesi de talebolunmuştur.

6. Din adamı kisvesi altında çoluk katliamını teşvik edenin mesuliyeti ve bu faciadaki rolü dünya efkârına çeşitli yollarla duyurulmak üzere çalışmalar yapılmaktadır.

Cumhuriyet Senatosu

GÜNDEMİ

YİRMİBEŞİNCİ BİRLEŞİM

8 . 1 . 1964 Çarşamba

Saat : 15,00

I

A- BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — Cumhuriyet Senatosu Ankara Üyesi Rifat Etker'le izin verilmesi hakkında Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı tezkeresi (3/282)

B - İKİNCİ DEFA OYA KONULACAK İŞLER

II

SORULAR, GENSORULAR VE GENEL GÖRÜŞME

III

ÖNCELİKLE GÖRÜŞÜLMESİ KARARLAŞTIRILAN İŞLER

IV

A - HAKLARINDA İVEDİLİK KARARI VERİLEN İŞLER

B - TÜZÜK GEREĞİNCE BİR DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

× 1. — Vakıflar Genel Müdürlüğü 1963 Bütçe Kanununa bağlı cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı ve Karma Bütçe Komisyonu raporu (M. Meclisi 1/599, C. Senatosu 1/326) (S. Sayısı : 369) [Dağıtma tarihi : 4 . 1 . 1964]

× 2. — 1963 yılı Bütçe Kanununa bağlı cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı ve Karma Bütçe Komisyonu raporu (M. Meclisi 1/605, C. Senatosu 1/327) (S. Sayısı : 370) [Dağıtma tarihi : 4 . 1 . 1964]

× 3. — Petrol Dairesi Başkanlığı 1963 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı ve Karma Bütçe Komisyonu raporu (M. Meclisi 1/608, C. Senatosu 1/328) (S. Sayısı : 371) [Dağıtma tarihi : 4 . 1 . 1964]

V

İKİ DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

A - İKİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

B - BİRİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

× 1. — Disiplin mahkemeleri kuruluşu, yargılama usulü ve disiplin suç ve cezaları hakkındaki kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Geçici Komisyon raporu (M. Meclisi 1/548; C. Senatosu 1/324) (S. Sayısı : 368) [Dağıtma tarihi : 2 . 1 . 1964]

Dönem : 1
Toplantı : 3

CUMHURİYET SENATOSU S. Sayısı : 368

Disiplin Mahkemeleri kuruluşu, yargılama usulü ve disiplin suç ve cezaları hakkındaki kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Geçici Komisyon raporu (M. Meclisi 1/548; C. Senatosu 1/314)

(Not : Millet Meclisi Sıra Sayısı : 497)

Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 6864 - 39281

30 11 . 1963

CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞINA

Millet Meclisinin 29 . 11 . 1963 tarihli 8 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek işari oyla kabul edilen disipiln mahkemeleri kuruluşu, yargılama usulü ve disiplin suç ve cezaları hakkındaki kanun tasarısı dosyası ile birlikte sunulmuştur.

Saygılarımla.

Millet Meclisi Başkanı
Fuad Sirmen

Not : Bu tasarı 18 . 9 . 1963 tarihinde Başkanlıkça İlk Komisyona havale edilmiş ve Genel Kurulun 29 . 11 . 1963 tarihli 8 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek işari oyla kabul edilmiştir. (Millet Meclisi S. Sayısı : 497)

Geçici Komisyon raporu

Cumhuriyet Senatosu
Geçici Komisyon
Esas No. 1/314
Karar No. : 1

17 . 12 . 1963

Yüksek Başkanlığa

Disiplin mahkemeleri kuruluşu, yargılama usulü ve disiplin suçları ve cezaları hakkında kanun tasarısının Millet Meclisince kabul edilen metni Millî Savunma ve Adalet Bakanlıkları temsilcilerinin de katılmasiyle komisyonumuzda görüşüldü :

Kanun tasarısının gerekçesi ve tümü incelenerek genel olarak uygun görülmüş, ancak bâzı maddelerde gerekli değişiklikler yapılmış ve tasarıya bâzı hükümler eklenmiştir.. Komisyonumuz bu incelemeleri sırasında, Anayasamızın, 138 nci maddesinde, askerî yargı organlarını, askerî mahkemeler ve disiplin mahkemeleri olarak mütalâa ettiğini ve aynı maddenin son fıkrasında askerî yargı organlarının kuruluş ve işleyişlerinin mahkemelerin bağımsızlığı ve askerlik hizme-

tinin gereklerine göre özel kanunla düzenleneceğine dair olan hükmü ve 118 nci maddesinin son fıkrasında (Asker kişiler hakkındaki hükümlerin saklı) olduğuna dair mevcut kaideyi göz önünde tutmuştur.

Kanun tasarısının ikinci maddesinde astsubay, erbaş ve erlerin yargılanmalarında disiplin mahkemesine astsubaylardan da üye seçilebileceğine dair ihtiyari mahiyette olan hüküm mecburi hale getirilmiştir. Bundan maksat bu kişilerin yargılanmalarında bunların durumlarını yakından tanıyan bir üyenin mahkeme heyetine girmesini ve gerektiğinde heyeti aydınlatmasını sağlamaktır.

16 nci maddede (bildirilir) kelimesinin (tebliğ olunur) kelimeleri yerine kullanıldığı anlaşılmış ve bir hukukî terim olan tebliğ kelimesinin muhafazası uygun görülerek bildirilir kelimeleri yerine (tebliğ olunur) denilmiştir. 17 nci maddede de aynı şekilde kelime değişikliği yapılmıştır. 21 nci maddenin Anayasanın 135 nci maddesine uygun bir hale getirilmesi maksadiyle duruşmaların ancak genel ahlâkın veya kamu güvenliğinin korunması amaciyle gizli yapılabileceği belirtilmiş ve kamu güvenliği mefhumuna disiplinin korunması mülâhazasının da girebileceği görüşmeler sırasında kabul olunmuştur.

38 nci maddede (A) bendinin (a) bölümünde haklarında göz hapsi verilen subaylarla askerî memurlar ve astsubayların resmî daire, kışla ve eğitim alanlarındaki hizmetlerine devam etmeleri kâfi görülmemiş kışladan ayrı olan garaj,tamir atelyesi gibi yerlerdeki görevlerini ifa edebilmelerine imkân vermek üzere (sair yerlerdeki) hizmetlerine devam edebilecekleri işaret olunmuştur. 40 nci maddenin birinci fıkrasına Millet Meclisince eklenen (kanun yoluna gidilmeksizin) kelimeleri çıkarılmıştır. Çünkü bir disiplin mahkemesinin kararına karşı Askerî Yargıtay'a başvurulması mümkün olmayıp ancak üst disiplin mahkemesine itiraz yoliyle müracaat imkânı vardır. Üst disiplin mahkemesi de yalnız subaylardan kurulu olması itibariyle hükümdeki kanuna aykırılığı izale edememesi mümkündür. Bu sebeple disiplin mahkemeleri kararlarına karşı, bunlar itiraz yoluna gidilerek veya gidilmiyerek kesinleşmiş bulunsunlar, yazılı emir yoluna başvurmak imkânı mevcudolmalıdır. İşte bu açıdan hareket eden Komisyonumuz 40 nci maddenin birinci fıkrasına Millet Meclisince ilâve edilen (kanun yoluna gidilmeksizin) kelimelerini çıkarmış ve ikinci fıkrada buna mütenazır olarak gerekli düzeltmeyi yapmıştır.

41 nci maddenin birinci fıkrasına vuzuh vermek için rütbenin geri alınmasının (asli ceza ile birlikte) verileceği kaydı konmuş, 42 nci maddenin başlığı madde metninde kullanılan türkçe söze paralel olarak (cezaların toplanması) diye düzeltilmiştir. 43 ncü maddedeki dâva zamanaşımı süresi, disiplin işlerinin süratle sonuçlandırılmalarını sağlamak düşüncesiyle altı aydan üç aya indirilmiştir. Bunlardan başka 53 ncü maddede cezanın üç günden başlaması uygun görülmiyerek (on günden) başlaması sağlanmış, 64 ncü maddede ifade bakımından düzeltme yapılmıştır.

Mevcut geçici madde geçici birinci madde yapılarak bu maddeye bir fıkra eklenmiştir. Eklenen fıkra ile disiplin mahkemelerinin hangi tarihte fiilen göreve başlıyacaklarının Genelkurmay Başkanlığınca tesbit olunması öngörülmüştür. Bundan maksat 64 ncü madde hükmünün uygulanmasında tereddütlere yer verilmemesi ve değişik tarihlerin söz konusu olmasını önlemek endişesidir.

Tasarıya eklenen geçici ikinci madde ile disiplin mahkemelerin kurulup fiilen göreve başladıkları tarihte askerî savcılıklarla askerî mahkemelerde bulunan ve henüz neticelenmemiş olan soruşturma ve dâva dosyalarının disiplin mahkemelerine ne suretle intikal edecekleri düzenlenmiştir.

Komisyonumuz bu değişiklikler dışında kalan maddeleri aynen kabul etmiştir.

Komisyonumuz savaş halinde bu kanunda öngörülen hürriyeti bağlayıcı cezaların düşman karşısında muharebeden kurtulmak gibi bir sonuç vereceğini ve bu yüzden cezanın önleyici değil teşvik edici bir fonksiyon olacağını kabul ederek savaş hali için uygun hükümlerin tedvin edilmesi temennisini izhar etmiştir.

Öncelik ve ivedilikle Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan Cumhurbaşkanınca S. Ü. *N. Özdeniz*	Sözcü Cumhurbaşkanınca S. Ü. *İ. Artus*	Kâtip Erzurum N. Pasinli İmzada bulunamadı.	Bingöl *S. Topçuoğlu*
Tabiî Üye *M. Atakli*	Samsun Söz hakkım mahfuzdur *C. Tokgöz*	Çanakkale Â. Aksoy İmzada bulunamadı	Sivas *H. Söylemezoğlu*
	Uşak *K. Coşkunoğlu*	Tekirdağ Söz hakkım mahfuz *S. Üren*	

MİLLET MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ METİN

Disiplin mahkemeleri kuruluşu, yargılama usulü ve disiplin suç ve cezaları hakkında kanun tasarısı

BİRİNCİ KISIM

DİSİPLİN MAHKEMELERİ KURULUŞ VE YARGILAMA USULÜ

Kuruluş

MADDE 1. — Disiplin mahkemesi, alay, tümen ve daha büyük (deniz ve havada eşiti) komutanlıklar ile Kuvvet Komutanlıkları ve Genel Kurmay Başkanlığı nezdinde kurulur.

Kuvvet Komutanlıklarının göstereceği lüzum üzerine veya doğrudan doğruya Genel Kurmay Başkanlığınca, diğer komutanlık veya askerî kurum âmirlikleri nezdinde de disiplin mahkemesi kurulabilir.

Disiplin mahkemesinin kuruluşu

MADDE 2. — Disiplin mthkemesi, biri başkan ikisi üye olmak üzere üç subaydan kurulur. Astsubay, erbaş ve erlerin yargılanmalarında astsubaylardan da üye seçilebilir.

Başkan, üye ve yedeklerinin seçimi

MADDE 3. — Başkan ve üyeler ile yedekleri, nezdinde disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum âmiri tarafından her yılın Aralık ayında bu mahkemenin yetkisine giren birliklerdeki subay ve astsubaylar arasından kıtâ veya askerî kuruma katılış sırasına göre ve değiştirilmemek üzere bir yıl için seçilirler. Bu sıra ancak zorunlu hizmet sebepleriyle değiştirilebilir.

Başkan ve üyeleri ile yedeklerinin görevlerini yapmalarına sürekli engeller çıktığında yerlerine başkaları seçilebilir.

Başkan ve üyelerin nitelikleri

MADDE 4. — Başkan ve üyelerin en az bir yıl kıta veya askerî kurumlarda hizmet görmüş olmaları, taksirli suçlar dışında bir cürüm ile hükümlü bulunmamaları, sanığın astı olmamaları ve başkanın en az yüzbaşı rütbesinde bulunması şarttır.

Başkan ve üyeler yargılama süresi içinde sanığın ve birbirlerinin en yakın âmiri olamazlar

Kanunda yazılı nitelikte başkan ve üye bulunamaması

MADDE 5. — Nezdinde disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum âmiri, bu mahkemenin yetkisine giren birliklerde kanunda yazılı nitelikte başkan ve üye yoksa veya mevcudolanların görevlerini yapmalarına kanuni engeller bulunursa uygun nitelikte başkan ve üyelerin seçimi için en yakın kıta komutanı veya askerî kurum âmirine başvurur.

Disiplin subayı ve niteliği

MADDE 6. — Nezdinde disiplin mahkemesi kurulan her komutanlıkta veya askerî kurum âmirliğinde askerî savcı hizmetinden atanmış bir disiplin subayı bulunur.

Tümen ve daha büyük (denizde ve havada eşidi) komutanlıkları veya askerî kurum âmirlikleri nezdinde kurulan disiplin mahkemelerinde disiplin subaylığı görevini adlî müşavir yapar.

Askerî savcı hizmetinden atanmış olan disiplin subayının veya bu görevi yapan adlî müşavirin bulunmaması veya görevini yapmasını engelleyici sebeplerin var olması halinde disiplin su-

GEÇİCİ KOMİSYONUN KABUL ETTİĞİ METİN

Disiplin mahkemeleri kuruluşu, yargılama usulü ve disiplin suç ve cezaları hakkında kanun tasarısı

BİRİNCİ KISIM

DİSİPLİN MAHKEMELERİ KURULUŞU VE YARGILAMA USULÜ

Kuruluş

MADDE 1. — Millet Meclisince kabul edilen 1 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Disiplin mahkemesinin kuruluşu

MADDE 2. — Disiplin mahkemesi, biri başkan ikisi üye olmak üzere üç subaydan kurulur. Astsubay, erbaş ve erlerin yargılanmalarında astsubaylardan da üye seçilir.

Başkan, üye ve yedeklerin seçimi

MADDE 3. — Millet Meclisince kabul edilen 3 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

Başkan ve üyelerin nitelikleri

MADDE 4. — Millet Meclisince kabul edilen 4 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

Kanunda yazılı nitelikte başkan ve üye bulunamaması

MADDE 5. — Millet Meclisince kabul edilen 5 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Disiplin subayı ve niteliği

MADDE 6. — Millet Meclisince kabul edilen 6 cı madde aynen kabul edilmiştir.

baylığı görevini diğer bir sınıf subayı yapabilir. Bu hallerde disiplin subayı nezdinde disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum âmiri tarafından kıtada en az bir yıl hizmet görmüş olan ve taksirli suçların dışında bir cürüm ile hükümlü bulunmıyan teğmen ile binbaşı rütbesindeki subaylar arasından seçilir.

Disiplin subaylıklarında ve disiplin mahkemelerinde tutanak kâtıpliği yapmak üzere yeteri kadar asker kişi kullanılır.

GÖREV VE YETKİ

Görev

MADDE 7. — Disiplin mahkemeleri asker kişilerin bu kanunda yazılı disiplin suçlarına ait dâvalara bakar. Şu kadar ki, bu kanunda yazılı disiplin suçlarından dolayı disiplin âmiri, özel kanunlarda kendisine tanınan yetki içinde, oda ve göz hapsi verebileceği gibi disiplin mahkemesine de yollıyabilir.

Kuruluş yönünden yetki

MADDE 8. — Disiplin mahkemelerinin yetkisi, nezdinde kuruldukları komutanlığın veya askerî kurum âmirliğinin kadro ve kuruluşu ile sınırlıdır.

Kuvvet komutanlıklarının göstereceği lüzum üzerine veya doğrudan doğruya Genelkurmay Başkanlığınca bu yetki genişletilebilir veya daraltılabilir.

Rütbe yönünden yetki

MADDE 9. — Alay ve eşiti komutanlıkları veya askerî kurum âmirlikleri nezdindeki disiplin mahkemeleri, erden yüzbaşıya kadar (yüzbaşı dâhil) askerler ile diğer asker kişileri,

Tümen ve eşiti komutanlıkları veya askerî kurum âmirlikleri nezdindeki disiplin mahkemeleri erden yarbaya kadar (yarbay dâhil) askerler ile diğer asker kişileri,

Kolordu ve eşiti komutanlıkları veya askerî kurum âmirlikleri ile Ordu ve Kuvvet komutanlıkları nezdindeki disiplin mahkemeleri erden albaya kadar (albay dâhil) askerler ile diğer asker kişileri,

Genelkurmay Başkanlığı nezdindeki disiplin mahkemesi erden general ve amirale kadar (general ve amiraller dâhil) askerler ile diğer asker kişileri yargılamaya yetkilidirler.

Nezdinde disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum âmirinin rütbe bakımından aynı mahkemenin yetkisine dâhil bulunması halinde bu komutan veya askerî kurum âmiri bir üst komutanlık veya askerî kurum âmirliği nezdinde kurulan disiplin mahkemesinde yargılanır.

Ayrı disiplin mahkemelerine tabi kişilerin birlikte işledikleri suçlarda yetki

MADDE 10. — Bir disiplin suçu başka başka disiplin mahkemelerine tabi asker kişiler tarafından birlikte işlenirse en yüksek rütbelisinin tabi olduğu disiplin mahkemesi hepsi hakkında dâvaya bakmaya yetkilidir.

Bir disiplin suçu başka başka disiplin mahkemesine tabi eşit rütbeli asker kişiler veya rütbesiz asker kişiler tarafından birlikte işlenmiş olursa garnizon komutanı hepsi hakkında soruşturma yapacak nezdinde disiplin mahkemesi bulunan kıta komutanı veya askerî kurum âmirini tâyin eder. Birlikte suç işliyen asker kişiler ayrı ayrı garnizonlardaki kıta komutanlığına veya askerî kurum âmirliğine tabi iseler bu halde yetkili merci, adli yönden bağlı oldukları müşterek üst komutan veya askerî kurum âmiri tarafından tâyin edilir.

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

GÖREV VE YETKİ

Görev

MADDE 7. — Millet Meclisince kabul edilen 7 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Kuruluş yönünden yetki

MADDE 8. — Millet Meclisince kabul edilen 8 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Rütbe yönünden yetki

MADDE 9. — Millet Meclisince kabul edilen 9 ncu madde aynen kabul edilmiştir.

Ayrı disiplin mahkemelerine tabi kişilerin birlikte işledikleri suçlarda yetki

MADDE 10. — Millet Meclisince kabul edilen 10 ncu madde aynen kabul edilmiştir.

Bu konulardaki yetki uyuşmazlıkları Genelkurmay Başkanlığı tarafından kesin olarak çözümlenir.

Yargılamayı gerektiren ilginin kesilmesi ve rütbe yükselmesi halinde yetki

MADDE 11. — Disiplin mahkemelerinin görev ve yetkileri bu mahkemelerde yargılanmayı gerektiren ilginin kesilmesi ile kalkmaz. Ancak sanık rütbe yükselmesi dolayısiyle tabi bulunduğu disiplin mahkemesinin yetkisi dışına çıkmış olursa yargılama yetkisi adlî yönden üst komutan veya askerî kurum âmiri nezdindeki disiplin mahkemesine geçer.

Yetki ve hüküm uyuşmazlıkları

MADDE 12. — Disiplin mahkemeleri arasında çıkacak yetki ve hüküm uyuşmazlıklarını adlî yönden müşterek üst komutanlık veya askerî kurum âmirliği nezdindeki disiplin mahkemesi çözümler.

Müşterek üst komutanlık veya askerî kurum âmirliği bulunmadığı takdirde bu konulardaki uyuşmazlıklar Genelkurmay Başkanlığı nezdindeki disiplin mahkemesi tarafından kesin olarak çözümlenir.

İstirdat ve tazminata hüküm yetkisi

MADDE 13. — Bu kanunun 52 nci maddesinde yazılı disiplin suçlarından doğan ve ikiyüz elli lirayı geçmiyen istirdat ve maddi tazminat dâvalarına da disiplin mahkemelerinde bakılır.

Nezdinde disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum âmirleri Hazineye ait zararları tesbit ve iddianameye yazarak kovuşturmakla görevlidirler.

Disiplin mahkemelerinde dâvanın görülmesine imkân kalmıyan hallerde kamu alacakları özel kanununa göre kovuşturulur.

SORUŞTURMA

Disiplin suçlarının ihbar ve soruşturması

MADDE 14. — Maiyetinden birinin bir disiplin suçu işlediğini öğrenen her âmir yetkisi dâhilindeki oda veya göz hapsi cezalariyle cezalandırılmasını uygun görmediği takdirde suçluluk sebeplerini ve suç delillerini kapsıyan bir vaka raporu düzenleyip bunu silsile yolu ile nezdinde disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum âmirine en geç üç gün içinde gönderir.

Nezdinde disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum âmiri her hangi bir suretle bir disiplin suçunun işlendiğini öğrendiğinde doğrudan doğruya disiplin cezası vermeye yetkili olur ve buna dayanarak oda veya göz hapsi cezasiyle cezalandırılmasını uygun görmez ise dâva açılmasının gerekip gerekmediğine karar vermek üzere derhal disiplin hazırlık soruşturması yapılmasını emreder.

Aksi halde birinci fıkraya göre işlem yapılmak üzere keyfiyeti disiplin cezası vermeye yetkili en yakın disiplin âmirine bildirir ve varsa evrakı gönderir.

Disiplin hazırlık soruşturması disiplin subayı tarafından en kısa zamanda yapılır. İhbarı yapan âmir tarafından yapılan soruşturma yeter görülürse bu, disiplin hazırlık soruşturması yerine geçer.

Disiplin soruşturması sonunda yapılacak işlem

MADDE 15. — Disiplin hazırlık soruşturması sonunda nezdinde disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum âmiri tarafından aşağıdaki işlemler yapılır :

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

Yargılamayı gerektiren ilginin kesilmesi ve rütbe yükselmesi halinde yetki.

MADDE 11. — Millet Meclisince kabul edilen 11 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Yetki ve hüküm uyuşmazlıkları

MADDE 12. — Millet Meclisince kabul edilen 12 nci madde aynen kabul edilmiştir.

İstirdat ve tazminata hüküm yetkisi

MADDE 13. — Millet Meclisince kabul edilen 13 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

SORUŞTURMA

Disiplin suçlarının ihbar ve soruşturması

MADDE 14. — Millet Meclisince kabul edilen 14 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

Disiplin soruşturması sonunda yapılacak işlem

MADDE 15. — Millet Meclisince kabul edilen 15 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

A) Eylem adliye mahkemelerinin veya askerî mahkemelerin görevine giren bir suç ise, evrak görevli mercie gönderilir.

B) Eylem bu kanunda yazılı bir disiplin suçu olmayıp, disiplin tecavüzü ise özel kanun hükümleri uygulanır.

C) Dâva açılmasını gerektirir yeter sebepler bulunmazsa kovuşturmaya yer olmadığına karar verilir. Bu karar evvelce sorguya çekilmiş sanığa da tebliğ edilir.

D) Dâva açılmasını gerektirir yeter sebepler varsa bir iddianame ile disiplin mahkemesinde dâva açılır.

İddianameye nelerin yazılacağı

MADDE 16. — İddianameye sanığın kimliği, disiplin suçu teşkil eden eylemin neden ibaret bulunduğu ve delilleri, uygulanması istenilen kanun maddesi, varsa hazine zararı ve duruşmanın yer ve zamanı yazılır.

İddianame asker kişi olan sanığa en yakın âmiri aracılığı ile bildirilir. Bu hususta düzenlenecek belgede bildiren ile sanığın imzaları ve bildirme tarihi gösterilir. Diğer kişiler hakkında Tebligat Kanunu hükümleri uygulanır.

Bildiri tarihi üzerinden iki gün geçmedikçe duruşma yapılamaz. Sanığın uygun görmesi ile bu süreden vazgeçilebilir.

Disiplin mahkemesinin toplanması

MADDE 17. — İddianamenin sanığa bildirilmesinden sonra disiplin mahkemesi, nezdinde kurulduğu komutanın veya askerî âmirlerin emriyle toplanır.

Sanık ve tanıkların çağrılması

MADDE 18. — Asker kişi olan sanık ve tanıklar emirle, diğerleri davetiye ile çağrılır. Bu davetiyeye gelmezlerse zorla getirilecekleri de yazılır.

DURUŞMA

Duruşma usulü

MADDE 19. — Duruşma hükme katılacakların huzuru ile ara vermeksizin yapılır. Disiplin subayı ile tutanak kâtibinin bulunmaları şarttır. Zorunlu sebeplerle duruşma tehir ve talik edilebilir.

Sanık duruşmanın devamı süresince hazır bulundurulur. Duruşmaya özürsüz gelmiyen veya gelip de savuşan veya duruşmada bulunmak istemiyen sanığın yokluğunda duruşmaya devam edilip hüküm verilebilir.

Duruşmanın yönetimi.

MADDE 20. — Duruşmanın yönetim ve disiplini başkana aittir. Duruşmanın disiplinini bozan her kişiyi başkan mahkeme salonundan çıkartır.

Duruşmanın açıklığı

MADDE 21. — Disiplin mahkemelerinde duruşma açık olur. Disiplinin korunması amaciyle duruşmanın tamamının veya bir kısmının kapalı yapılmasına mahkemece karar verilebilir. Kapalı ya-

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

İddianameye nelerin yazılacağı

MADDE 16. — İddianameye sanığın kimliği, disiplin suçu teşkil eden eylemin neden ibaret bulunduğu ve delilleri, uygulanması istenilen kanun maddesi, varsa Hazine zararı ve duruşmanın yer ve zamanı yazılır.

İddianame asker kişi olan sanığa en yakın âmiri aracılığı ile tebliğ olunur. Bu hususta düzenlenecek belgede tebliğ ile sanığın imzaları ve tebliğ tarihi gösterilir. Diğer kişiler hakkında Tebligat Kanunu hükümleri uygulanır.

Tebliğ tarihi üzerinden iki gün geçmedikçe duruşma yapılamaz. Sanığın uygun görmesi ile bu süreden vazgeçilebilir.

Disiplin Mahkemesinin toplanması

MADDE 17. — İddianamenin sanığa tebliğinden sonra Disiplin Mahkemesi, nezdinde kurulduğu komutanın veya askerî âmirlerin emriyle toplanır.

Sanık ve tanıkların çağrılması

MADDE 18. — Millet Meclisince kabul edilen 18 nci madde aynen kabul edilmiştir.

DURUŞMA

Duruşma usulü

MADDE 19. — Millet Meclisince kabul edilen 19 ncu madde aynen kabul edilmiştir.

Duruşmanın yönetimi

MADDE 20. — Millet Meclisince kabul edilen 20 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Duruşmanın açıklığı

MADDE 21. — Disiplin mahkemelerinde duruşma açık olur. Genel ahlâkın veya kamu güvenliğinin korunması amaciyle duruşmanın tamamının veya bir kısmının kapalı yapılmasına mahkeme-

pılan yargılamanın yayımlanması yasaktır. Buna uymıyanlar hakkında Basın Kanunu hükümleri uygulanır.

Sanığın astı olanlar duruşmada bulunamazlar.

Duruşmaya nasıl başlanacağı

MADDE 22. — Duruşmaya sanık, tanık ve bilirkişilerin yoklaması ile başlanır. Daha sonra sanığa başkan ve üyelerin dâvaya bakmalarına engel halleri hakkında bir istemi bulunup bulunmadığı sorulur. Başkan tanıkları duruşma salonundan dışarıya çıkarır. Sanığın kimliği tesbit edildikten sonra iddianame disiplin subayı tarafından okunur.

Başkan ve üyelerin dâvaya bakamaması ve reddi

MADDE 23. — I - Disiplin mahkemeleri başkan ve üyeleri aşağıdaki hallerde bu görevi yapamazlar veya aynı sebeplerle reddedilebilirler :

A) Suçtan kendisi zarar görmüş ise,

B) Sanık ve mağdur ile aralarında evlilik veya vesayet ilişkisi bulunmuş veya bulunuyorsa,

C) Sanık veya suçtan zarar görenle aralarında kan veya sıhrî usul ve füru hısımlığı yahut evlât edinme ilişiği veya üçüncü dereceye kadar (bu derece dâhil) kan veya evlilik kalmasa bile ikinci dereceye kadar (bu derece dâhil) sıhrî civar hısımlığı varsa,

D) Aynı dâvada nezdinde disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum âmiri sıfatı ile işlem veya disiplin subaylığı yahut sanık müdafiliği görevlerini yapmış ise,

E) Aynı dâvada tanık veya bilirkişi olarak dinlenmiş ise,

F) Tarafsızlığını şüpheye düşürecek haller mevcutsa,

II - Aleyhine kanun yoluna gidilen disiplin mahkemesi hükmünün, üst disiplin mahkemesinde incelenmesinde, hükme katılan disiplin mahkemesi başkan ve üyesi üst disiplin mahkemesinde bu hükmün incelenmesine katılamaz.

Sanığın sorgusu ve delillerin toplanması

MADDE 24. — İddianamenin okunmasından sonra sanık olay hakkında sorguya çekilir, varsa tanıklar dinlenir ve diğer deliller toplanır.

Disiplin mahkemesi istem üzerine veya kendiliğinden tanık dinlenmesi veya başka delillerin toplanmasına karar verebilir.

Delillerin toplanmasından sonra disiplin subayından esas hakkındaki istemi sorulur. Sanık savunmasını yapar. Son söz sanığındır.

Müdafi tutulması

MADDE 25. — Sanık soruşturmanın her safhasında bir müdafi tutabileceği gibi müdafii yoksa disiplin mahkemesince de müdafi tutulabilir.

Sanık kendisine bir müdafi tutacağını beyan ve bundan dolayı mehil verilmesini talebettiği takdirde mahkemece münasip bir mehil verilir.

Delillerin değerlendirilmesi

MADDE 26. — Disiplin mahkemesi toplanan delilleri duruşmada edineceği kanaate göre değerlendirir.

Duruşmanın bitmesi ve hüküm

MADDE 27. — Duruşma hükmün açıklanması ile biter.

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

ce karar verilebilir. Kapalı yapılan yargılamanın yayımlanması yasaktır. Buna uymıyanlar hakkında Basın Kanunu hükümleri uygulanır.

Sanığın astı olanlar duruşmada bulunamazlar.

Duruşmaya nasıl başlanacak

MADDE 22. — Millet Meclisince kabul edilen 22 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Başkan veya üyelerin dâvaya bakmaması ve reddi

MADDE 23. — Millet Meclisince kabul edilen 23 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

Sanığın sorgusu ve delillerin toplanması

MADDE 24. — Millet Meclisince kabul edilen 24 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

Müdafi tutulması

MADDE 25. — Millet Meclisince kabul edilen 25 nci madde aynen kabuledilmiştir.

Delillerin değerlendirilmesi

MADDE 26. — Millet Meclisince kabul edilen 26 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Duruşmanın bitmesi ve hüküm

MADDE 27. — Millet Meclisince kabul edilen 27 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Hüküm, sanığın beraetine veya hükümlülüğüne veya dâvanın ortadan kaldırılmasına yahut disiplin mahkemesinin görevsizlik veya yetkisizliğine dair olur.

Oyların toplanması

MADDE 28. — Disiplin mahkemelerinde hüküm ve kararlar oy birliği veya oy çokluğu ile verilir. Oylar dağılırsa sanığın en çok aleyhinde olan oy, çokluk elde edilinceye kadar kendisine daha yakın olan oya tabi olur.

Oy, küçük rütbeden başlayıp rütbe ve kıdem sırası ile verilir.

Hükmün gerekçesi

MADDE 29. — I - Sanık mahkûm olursa hükmün gerekçesinde :

A) Mahkemece disiplin suçunun kanuni unsurları olarak sabit ve muhakkak sayılan vâkıalar,

B) Duruşma sırasında kanunda yazılı olup cezanın kaldırılmasını veya azaltılmasını yahut çoğaltılmasını gerektiren hallerin varlığı ileri sürülmüş ise bunların sabit sayılıp sayılmadığı,

C) Uygulanan ceza maddesi ve ceza miktarının tâyinine mahkemeyi sevk eden haller,

Gösterilir.

II - Beraat halinde hükmün gerekçesinde, sanığın isnadolunan eylemi işlediğinin sabit olmamasından mı yoksa işlenen eylemin bu kanuna göre suç sayılmamasından mı beraete hükmedildiği gösterilir.

KANUN YOLU

İtiraz, süresi ve inceleme merci

MADDE 30. — Disiplin mahkemelerinden verilen hükümlere karşı tefhim veya tebliğden itibaren üç gün içinde bir üst disiplin mahkemesinde itiraz edilebilir.

Genelkurmay Başkanlığı disiplin mahkemesinin hükümlerine karşı yapılan itirazı, itiraz edilen hükme katılmıyan başkan ve üyelerden kurulan yeni bir kurul inceler.

İtiraza hakkı olanlar

MADDE 31. — Nezdinde disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum âmiri ve sanık itiraz hakkına sahiptirler.

İtirazın nereye yapılacağı, şekli ve itiraz sebepleri

MADDE 32. — İtiraz, hükmü veren disiplin mahkemesinin nezdinde kurulduğu komutan veya askerî kurum âmirine yapılır.

İtiraz sebepleri yazılı olarak verilebileceği gibi sanığın en yakın âmirine yapılacak beyan üzerine düzenlenecek bir tutanak şeklinde de olabilir.

İtiraz, kural olarak hükmün kanuna aykırılığı sebebine dayanır.

Hukukî bir kuralın uygulanmaması yahut yanlış uygulanması kanuna aykırılıktır.

Aşağıdaki hallerde kanuna mutlaka aykırılık var sayılır :

A) Disiplin mahkemesinin kanun dairesinde kurulmamış olması,

B) Başkan ve üyelik niteliklerini haiz olmıyan bir başkan veya üyenin hükme katılması,

C) Makbul bir şüpheden dolayı hakkında red istemi olup da bu istem kabul edildiği halde başkan veya üyenin hükme katılması, veyahut bu istemin kanuna aykırı olarak reddolunması suretiyle başkan ve üyenin hükme katılmış olması,

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

Oyların toplanması

MADDE 28. — Millet Meclisince kabul edilen 28 nci madde aynen kabule dilmiştir.

Hükmün gerekçesi

MADDE 29, — Millet Meclisince kabul edilen 29 ncu madde aynen kabul edilmiştir.

KANUN YOLU

İtiraz, süresi ve inceleme mercii

MADDE 30. — Millet Meclisince kabul edilen 30 ncu madde aynen kabul edilmiştir.

İtiraz hakkı olanlar

MADDE 31. — Millet Meclisince kabul edilen 31 nci madde aynen kabul edilmiştir.

İtirazın nereye yapılacağı, şekli ve itiraz sebepleri

MADDE 32. — Millet Meclisince kabul edilen 32 nci madde aynen kabul edilmiştir.

D) Disiplin mahkemesinin kanuna aykırı olarak dâvaya bakmaya kendini görevli veya rütbe yönünden yetkili görmesi,

E) Disiplin subayının veya kanunen bulunması gerekli diğer bir kişinin yokluğunda duruşma yapılması,

F) Sözlü duruşma sonucu olarak verilen hükümde duruşmanın açıklığı kuralına uyulmamış olması,

G) Hükmün gerekçesiz bulunması,

H) Hüküm için önemli olan noktalarda mahkeme kararı ile savunma hakkının kısıtlanmış olması.

İtiraz halinde yerine getirmenin geri bırakılması

MADDE 33. — İtiraz, aleyhine itiraz olunan hükmün yerine getirilmesini geri bıraktırır.

İtirazın incelenmesi

MADDE 34. — İtiraz üzerine üst disiplin mahkemesi disiplin subayı en geç üç gün içinde gerekli incelemeyi yapar ve mütalâası ile birlikte dosyayı mahkemeye verir. Mahkeme en geç üç gün içinde dosyayı inceliyerek kararını verir.

Üst disiplin mahkemesi gerekli gördüğü soruşturmanın yapılmasını isteyebilir veya kendisi yapabilir. Bu halde soruşturma için geçecek süre üç günlük süreye dâhil değildir.

İtirazı inceleme merciinin kararları

MADDE 35. — Üst disiplin mahkemesi itirazı yerinde görürse dâvanın esasına hükmeder. Aksi halde itirazı reddeder. İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir.

Gözetim ve teftiş

MADDE 36. — Disiplin mahkemeleri ile disiplin subaylıklarının ve disiplin ceza ve tutuk evlerinin idari işlerinin gözetimi silsile yoliyle komutanlıklarca veya askerî kurum âmirliklerince, teftişi Millî Savunma Bakanlığı Askerî Adalet müfettişleri aracılığı ile genel hükümlere göre yapılır.

Bu gözetim ve teftiş görevine dayanılarak yargı işlerine karışılamaz.

HÜKÜMLERİN KESİNLEŞMESİ VE YERİNE GETİRİLMESİ

Hükmün kesinleşmesi

MADDE 37. — Disiplin mahkemelerince verilen hükümlerden süresi içinde itiraz olunmıyan veya itiraz olunup da Üst Disiplin Mahkemesince hakkındaki itiraz sonuçlanan hükümler kesinleşir. Bu hükümlerin yerine getirilmesi lüzumu, nezdinde disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum âmiri tarafından hükmün altına yazılır ve imza edilir.

Cezaların yerine getirilmesi

MADDE 38. — Disiplin mahkemelerince verilen ve kesinleşen oda ve göz hapsi cezaları :

A) Subaylarla askerî memurlar ve astsubaylar hakkında :

I - Göz hapsi cezalarında :

a) Resmî daire, kışla ve eğitim alanlarındaki hizmetlerine devam ederler,

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

İtiraz halinde yerine getirmenin geri bırakılması

MADDE 33. — Millet Meclisince kabul edilen 33 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

İtirazın incelenmesi

MADDE 34. — Millet Meclisince kabul edilen 34 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

İtirazı inceleme merciinin kararları

MADDE 35. — Millet Meclisince kabul edilen 35 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Gözetim ve teftiş

MADDE 36. — Millet Meclisince kabul edilen 36 ncı madde aynen kabul edilmiştir.

HÜKÜMLERİN KESİNLEŞMESİ VE YERİNE GETİRİLMESİ

Hükmün kesinleşmesi

MADDE 37. — Millet Meclisince kabul edilen 37 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Cezaların yerine getirilmesi

MADDE 38. — Disiplin mahkemelerince verilen ve kesinleşen oda ve göz hapsi cezaları :

A) Subaylarla askerî memurlar ve astsubaylar hakkında :

1. Göz hapsi cezalarına :

a) Resmî daire, kışla, eğitim (alanları ile sair yerlerdeki) hizmetlerine devam ederler.

b) Hizmetin sona ermesinden sonra hiçbir yere gidemezler. Kışlada veya resmî odalarda kalırlar,

c) Hizmete ilişkin olanlar dışında hiçbir ziyaret kabul edemezler.

II - Oda hapsi cezalarında :

a) Mümkün olduğu takdirde cezayı tek başına belirli bir hapis odasında geçirirler,

b) Emir veremezler,

c) Genel hizmet yapamazlar.

B) Askerî öğrenciler hakkında :

a) Oda hapsi cezasını belirli hapis odalarında topluca geçirirler,

b) Hapis odalarının kapısında bir nöbetçi bulundurulur.

C) Erbaş ve erler hakkında :

a) Oda hapsi cezasını belirli hapis odalarında topluca geçirirler,

b) Hapis odalarının kapısında bir nöbetçi bulundurulur,

c) Erbaşlar genel hizmet yapamazlar. Erler ağır askerî hizmetlerde kullanılabilirler.

D) Sivil personelin öğrenim ve sosyal durumları göz önüne alınarak verilen cezalar yukardaki fıkralar hükümlerine göre yerine getirilir.

Malî hükümlerin yerine getirilmesi

MADDE 39. — Disiplin mahkemelerinin istirdat ve tazminata dair verdiği hükümler maliye dairelerine bildirilerek bu dairelerce özel kanununa göre yerine getirilir.

Yazılı emir

MADDE 40. — Disiplin mahkemeleri tarafından verilip kanun yoluna gidilmeksizin kesinleşmiş bulunan hükümlerde kanuna aykırılık bulunduğunu öğrenen Genelkurmay Başkanı, Askerî Yargıtaya başvurması için Askerî Yargıtay Başsavcısına yazılı emir verilmesi hususunda Millî Savunma Bakanından istemde bulunur.

Bu istem üzerine veya ayrıca Millî Savunma Bakanı diğer yollarla kesinleşmiş bulunan hükümlerde kanuna aykırılık bulunduğunu öğrenirse, Askerî Yargıtaya başvurması için Askerî Yargıtay Başsavcısına yazılı emir verir.

Bu hususta yazılı emir ile ilgili Askerî mahkemeler kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunundaki hükümler uygulanır. Şu kadar ki, Askerî Yargıtay işin disiplin mahkemesinin görevini aştığı sonucuna varırsa hükmü bozarak dâva dosyasının yetkili ve görevli mercie gönderilmesine karar verir. Bu halde yeniden yapılacak inceleme ve kovuşturma sonucuna göre gereken karar verilir. Disiplin mahkemesi tarafından verilen ve yerine getirilen cezalar yeniden verilecek cezadan indirilir.

İKİNCİ KISIM

DİSİPLİN SUÇLARI VE CEZALARI

Disiplin suç ve cezaları

MADDE 41. — Disiplin suçları bu kanunun oda hapsi ve göz hapsi cezaları ile cezalandırdığı eylemlerdir. Bu kanuna göre verilecek oda ve göz hapsi cezaları üç günden iki aya kadardır. Jandarma uzatmalıları ve uzman çavuşları dışında erbaşlar hakkında rütbenin geri alınması cezası da verilebilir.

Disiplin mahkemesi, bu kanunu uygularken, maddede yazılı cezanın aşağı ve yukarı hadleri arasında cezayı serbestçe takdir eder.

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

b) Hizmetin sona ermesinden sonra hiçbir yere gidemezler. Kışlada veya resmî odalarda kalırlar,

c) Hizmete ilişkin olanlar dışında hiçbir ziyaret kabul edemezler.

II - Oda hapsi cezalarında :

a) Mümkün olduğu takdirde cezayı tek başına belirli bir hapis odasında geçirirler,

b) Emir veremezler,

c) Genel hizmet yapamazlar.

B) Askerî öğrenciler hakkında :

a) Oda hapsi cezasını belirli hapis odalarında topluca geçirirler,

b) Hapis odalarının kapısında bir nöbetçi bulundurulur.

C) Erbaş ve erler hakkında :

a) Oda hapsi cezasını belirli hapis odalarında topluca geçirirler,

b) Hapis odalarının kapısında bir nöbetçi bulundurulur,

c) Erbaşlar genel hizmet yapamazlar. Erler ağır askerî hizmetlerde kullanılabilirler.

D) Sivil personelin öğrenim ve sosyal durumları göz önüne alınarak verilen cezalar yukardaki fıkralar hükümlerine göre yerine getirilir.

Malî hükümlerin yerine getirilmesi

MADDE 39. — Millet Meclisince kabul edilen 39 ncu madde aynen kabul edilmiştir.

Yazılı emir

MADDE 40. — Disiplin mahkemeleri tarafından verilip kesinleşmiş bulunan hükümlerde kanuna aykırılık bulunduğunu öğrenen Genelkurmay Başkanı, Askerî Yargıtaya başvurması için Askerî Yargıtay Başsavcısına yazılı emir verilmesi hususunda Millî Savunma Bakanından istemde bulunur.

Bu istem üzerine veya ayrıca Millî Savunma Bakanı disiplin mahkemelerine verilip kesinleşmiş bulunan hükümlerde kanuna aykırılık bulunduğunu öğrenirse, Askerî Yargıtaya baş vurması için Askerî Yargıtay Başsavcısına yazılı emir verir.

Bu hususta yazılı emir ile ilgili Askerî mahkemeler kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunundaki hükümler uygulanırı. Şu kadar ki, Askerî Yargıtay işin disiplin mahkemesinin görevini aştığı sonucuna varırsa hükmü bozarak dâva dosyasının yetkili ve görevli mercie gönderilmesine karar verir. Bu halde yeniden yaplacak inceleme ve kovuşturma sonucuna göre gereken karar verilir. Disiplin mahkemesi tarafından verilen ve yerine getirilen cezalar yeniden verilecek cezadan indirilir.

İKİNCİ KISIM

DİSİPLİN SUÇLARI VE CEZALARI

Disiplin suç ve cezaları

MADDE 41. — Disiplin suçları bu kanunun oda hapsi ve göz hapsi cezaları ile cezalandırdığı eylemlerdir. Bu kanuna verilecek oda ve göz hapsi cezaları üç günden iki aya kadardır. Jandarma uzatmalıları ve uzman çavuşları dışında erbaşlar hakkında aslî ceza ile birlikte rütbenin geri alınması cezası da verilebilir.

Disiplin mahkemesi, bu kanunu uygularken, maddede yazılı cezanın aşağı ve yukarı hadleri arasında cezayı serbestçe takdir eder.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Cezaların içtimaı

MADDE 42. — Cezaların toplanması halinde, aynı çeşit cezalar toplanarak, başka çeşit cezalar ayrı ayrı çektirilir.

Disiplin suçlarında dâva zamanaşımı

MADDE 43. — Disiplin suçlarına ait dâvalarda suç tarihinden itibaren altı ay içinde disiplin mahkemelerince hüküm verilmemiş olursa dâva zamanaşımına uğrar.

Oda ve göz hapsinde ceza zamanaşımı

MADDE 44. — Oda ve göz hapsi cezaları kesinleştikleri tarihten itibaren bir yıl içinde zamanaşımına uğrar.

Disiplin mahkemelerinden verilen cezalar ve erteleme

MADDE 45. — Bu kanunun 52, 53, 54, 55, 56, 58, 59, 60 ve 61 nci maddeleri gereğince verilenler dışında disiplin mahkemelerinden verilen cezalar ertelenemez.

Oda ve göz hapsinin kimlere verileceği

MADDE 46. — Oda hapsi bütün asker kişilere, göz hapsi ise subaylara, askerî memurlara, astsubaylara ve sivil personele verilir.

Âmir ve üste saygısızlık

MADDE 47. — Hizmette veya hizmete ilişkin hallerde âmire ve üste zorunlu olduğu saygıyı göstermiyen veya uyarmayı saygı duruşu ile kabul edip dinlemiyenler, bir aya kadar oda veya göz hapsi ile cezalandırılırlar.

İtaatsizlik edenler

MADDE 48. — Kast veya ihmal ile hizmete ait emri tam yapmamak, değiştirmek veya sınırını aşmak suretiyle itaatsizlik edenlere on günden iki aya kadar oda veya göz hapsi cezası verilir.

Bilerek doğru söylemiyenler

MADDE 49. — Hizmete ait işlerde âmirin sorusuna karşı bilerek doğru söylemiyenler bu eylemlerinden hizmet aksamamış ise bir aya kadar oda veya göz hapsi ile cezalandırılırlar.

Kısa süreli kaçma ve izin süresini geçirme

MADDE 50. — A) Kıtasından veya görev yerinden kaçanlardan altı gün içinde kendiliğinden gelenler on günden bir aya kadar oda hapsi ile cezalandırılır. Bu eylem görevli iken işlenmiş veya silâh, mühimmat, donatım veya bir askerî taşıma aracı birlikte götürülmüş ise yirmi günden iki aya kadar oda hapsi cezası verilir.

B) İzin süresini özürsüz altı güne kadar geçirenler yedi günden bir aya kadar oda veya göz hapsi ile cezalandırılırlar.

Kaçmaya kalkışanları haber vermiyenler

MADDE 51. — Bir kaçmaya kalkışmayı doğru olarak haber alıp da kaçmanın önü alınabilecek bir zamanda bunu âmirine haber vermiyenler kaçma olmuş ise yedi günden iki aya kadar oda hapsi cezası ile cezalandırılırlar.

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

Cezaların toplanması

MADDE 42. — Cezaların toplanması halinde, aynı çeşit cezalar toplanarak, başka çeşit cezalar ayrı ayrı çektirilir.

Disiplin suçlarında dâva zamanaşımı

MADDE 43. — Disiplin suçlarına ait dâvalarda suç tarihinden itibaren üç ay içinde disiplin mahkemelerince hüküm verilmemiş olursa dâva zamanaşımına uğrar.

Oda ve göz hapsinde ceza zamanaşımı

MADDE 44. — Millet Meclisince kabul edilen 44 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

Disiplin mahkemelerinden verilen cezalar ve erteleme

MADDE 45. — Millet Meclisince kabul edilen 45 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Oda ve göz hapsinin kimlere verileceği

MADDE 46. — Millet Meclisince kabul edilen 46 ncı madde aynen kabul edilmiştir.

Âmir ve üste saygısızlık

MADDE 47. — Millet Meclisince kabul edilen 47 nci madde aynen kabul edilmiştir.

İtaatsizlik edenler

MADDE 48. — Millet Meclisince kabul edilen 48 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Bilerek doğru söylemiyenler

MADDE 49. — Millet Meclisince kabul edilen 49 ncu madde aynen kabul edilmiştir.

Kısa süreli kaçma ve izin süresini geçirme

MADDE 50. — Millet Meclisince kabul edilen 50 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Kaçmaya kalkışanları haber vermiyenler

MADDE 51. — Millet Meclisince kabul edilen 51 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Hizmete mahsus eşyayı tahrip, terk veya kaybedenler

MADDE 52. — Hizmete mahsus ve değeri ikiyüzelli lirayı geçmiyen eşyayı özürsuz kaybeden, tahribeden veya özel menfaatinde kullananlar eşyanın değeri de göz önüne alınarak iki aya kadar oda veya göz hapsi cezasiyle cazalandırılırlar.

Astına hizmetle ilgisi olmıyan emir verenlerle hediye istiyen veya borç alanlar

MADDE 53. — Astlarına hizmetle ilgisi olmıyan emir verenler, astlarından hediye istiyenler veya borç alanlar iki aya kadar oda veya göz hapsi cezası ile cezalandırılırlar.

Astlarında gözetim görevinde ihmal ve kusuru olanlar

MADDE 54. — Astlarını gözetim görevinde ihmal ve kusuru olanlar veya astlarının suçlarını haber vermiyenler, onbeş güne kadar oda veya göz hapsi cezası ile cezalandırılırlar.

Astına söven, hakaret eden ve kötü davrananlar

MADDE 55. — Astına sövenler, hakaret edenler veya askeri usul ve kurallar ve nizamlar dışında kötü davrananlar iki aya kadar oda veya göz hapsi cezası ile cazalandırılırlar.

Nöbet talimatına aykırı hareket edenler

MADDE 56. — Türk Silâhlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu ve Yönetmeliğinde belirtilen nöbet görevlerini yaparken nöbet yerini terk edenler ve başka surette nöbet talimatına aykırı hareket edenler bu eylemlerinden dolayı hizmet aksamamış veya maddi bir zarar doğmamışsa iki aya kadar oda veya göz hapsi cezası ile cezalandırılırlar.

Hoşnutsuzluğa kışkırtanlar

MADDE 57. — Arkadaşlarını sözle hoşnutsuzluğa kışkırtanlar bir aya kadar oda veya göz hapsi cezası ile cezalandırılırlar.

Sarhoşluk ve yasak edilen yerlere girmek

MADDE 58. — Resmî üniforma ile genel evlere, kumarhanelere, meyhanelere, barlara ve girilmesi garnizon komutanlıklarınca yasaklı askerlik onuruna dokunan başka yerlere girenler veya sarhoşluğu gizlenmiyecek derecede olanlar yedi günden bir aya kadar oda veya göz hapsi cezası ile cezalandırılırlar.

Sarhoşluk eylemi görev sırasında işlenmiş ise verilecek ceza onbeş günden iki aya kadar oda veya göz hapsidir.

Kumar oynıyanlar

MADDE 59. — Kumar oynıyanlar bir aya kadar oda veya göz hapsi cezası ile cezalandırılırlar.

İzin verilmiyen derneklere, spor kulüplerinin faal üyeliklerine girenler

MADDE 60. — Millî Savunma Bakanlığınca yayımlanan listede adları bulunmıyan derneklere veya spor kulüplerinin faal üyeliklerine girenler on günden iki aya kadar oda veya göz hapsi cezası ile cezalandırılırlar.

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

Hizmete mahsus eşyayı tahrip, terk veya kaybedenler

MADDE 52. — Millet Meclisince kabul edilen 52 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Astına hizmetle ilgisi olmıyan emir verenlerle hediye isteyen veya borç alanlar

MADDE 53. — Astlarına hizmetle ilgisi olmıyan emir verenler, astlarından hediye istiyenler veya borç alanlar on günden iki aya kadar oda veya göz hapsi cezası ile cezalandırılırlar.

Astların gözetim görevinde ihmal ve kusuru olanlar

MADDE 54. — Astlarını gözetim görevinde ihmal ve kusuru olanlar veya astlarının suçlarını haber vermiyenler, onbeş güne kadar oda veya göz hapsi cezası ile cezalandırılırlar.

Astına söven, hakaret eden ve kötü davrananlar

MADDE 55. — Millet Meclisince kabul edilen 55 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Nöbet talimatına aykırı hareket edenler

MADDE 56. — Millet Meclisince kabul edilen 56 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Hoşnutsuzluğa kışkırtanlar

MADDE 57. — Millet Meclisince kabul edilen 57 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Sarhoşluk ve yasak edilen yerlere girmek

MADDE 58. — Resmi üniforma ile genelevlere, kumarhanelere, meyhanelere, barlara ve girilmesi garnizon komutanlıklarınca yasaklı askerlik onuruna dokunan başka yerlere girenler veya sarhoşluğu gizlenmiyecek derecede olanlar yedi günden bir aya kadar oda veya göz hapsi cezası ile cezalandırılırlar.

Sarhoşluk eylemi görev sırasında işlenmiş ise verilecek ceza onbeş günden iki aya kadar oda veya göz hapsidir .

Kumar oynıyanlar

MADDE 59. — Millet Meclisince kabul edilen 59 ncu madde aynen kabul edilmiştir.

İzin verilmiyen derneklere, spor kulüplerinin faal üyelerine girenler

MADDE 60. — Millet Meclisince kabul edilen 60 ncı madde aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Yasak edilen kitap ve sairyi okuyan veya bulunduranlar

MADDE 61. — Okunması veya bulundurulması Genelkurmay Başkanlığınca yasak edildiği bildirilen kitap, dergi ve her türlü yazıları okuyan veya bulunduranlar on günden iki aya kadar oda veya göz hapsi cezası ile cezalandırılırlar.

Disiplin cezalarının etkisi

MADDE 62. — Yedek subay, erbaş ve erler hakkında disiplin mahkemeleri tarafından verilen ve yerine getirilen oda hapsi cezaları askerlik hizmet sürelerinden indirilir ve bu kişiler o kadar süre geç terhis edilirler.

Muvazzaf subay, askerî memur ve astsubaylar ile sivil personel hakkında verilen ve yerine getirilen oda ve göz hapsi cezaları bunların yükselmelerinde nazara alınmak üzere sicillerine işlenir.

SON HÜKÜMLER

Askerî Ceza ve Askerî mahkemelerin kuruluşu ve yargılama usulü kanunlarının uygulanması

MADDE 63. — Bu kanunda aksine hüküm bulunmıyan hallerde Askerî Ceza Kanunu ile Askerî mahkemelerin kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunu hükümleri disiplin mahkemelerinde de uygulanır.

Uygulanmıyacak kanun hükümleri

MADDE 64. — Askerî Ceza Kanununun bu kanunun cezalandırdığı suçlara ait hükümleri ve diğer kanunların bu kanuna aykırı hükümleri disiplin mahkemelerinin kurulup fiilen göreve başladıkları tarihten başlıyarak yürürlükten kalkar.

GEÇİCİ MADDE — Bu kanuna göre kurulacak Disiplin Mahkemeleri, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlıyarak en geç üç ay içinde kurulur.

Kanunun yürürlüğe girişi

MADDE 65. — Bu kanunun kuruluşa ait hükümleri yayını tarihinde diğer hükümleri ise disiplin mahkemelerinin kurulup fiilen göreve başladıkları tarihte yürürlüğe girer.

MADDE 66. — Bu kanunu Millî Savunma Bakanı yürütür.

Geçici Komisyonun kabul ettiği metin

Yasak edilen kitap ve saireyi okuyan veya bulunduranlar

MADDE 61. — Millet Meclisince kabul edilen 61 nci madde aynen kabul edilmiştir .

Disiplin cezalarının etkisi

MADDE 62. — Millet Meclisince kabul edilen 62 nci madde aynen kabul edilmiştir.

SON HÜKÜMLER

Askerî ceza ve Askerî mahkemelerin kuruluşu ve yargılama usulü kanunlarının uygulanması

MADDE 63. — Millet Meclisince kabul edilen 63 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

Uygulanmıyacak kanun hükümleri

MADDE 64. — Askerî Ceza Kanununun bu kanunun cezalandırdığı suçlara ait hükümleri ve diğer kanunların bu kanuna aykırı hükümleri disiplin mahkemelerinin kurulup fiilen göreve başladıkları tarihte yürürlükten kalkar.

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu kanuna göre kurulacak Disiplin Mahkemeleri, kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlıyarak en geç üç ay içinde kurulur.

Bu mahkemelerin hangi tarihte fiilen göreve başlıyacakları Genel Kurmay Başkanlığınca tesbit olunur.

GEÇİCİ MADDE 2. — Disiplin Mahkemelerinin kurulup fiilen göreve başladıkları tarihten askerî savcılıklarla askerî mahkemelerde bulunan ve henüz neticelendirilmemiş olan soruşturma ve dâva dosyalarından disiplin mahkemelerinin görevi içine giren suçlara aidolanlar, görevsizlik kararıyle, nezdinde disiplin mahkemesi kurulan yetkili kıta komutanı veya askerî kurum âmirine gönderilir.

Duruşma safhasında olan dosyalar için yeniden iddianame düzenlenmeden dâva dosyası görevli disiplin mahkemesine verilir.

Kanunun yürürlüğe girişi

MADDE 65. — Millet Meclisince kabul edilen 65 nci madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 66. — Millet Meclisince kabul edilen 66 ncı madde aynen kabul edilmiştir.

Dönem : 1
Toplantı : 3

CUMHURİYET SENATOSU S. Sayısı : 369

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1963 yılı Bütçe Kanununa bağlı cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı ve Karma Bütçe Komisyonu raporu (M. Meclisi 1/599; C. Senatosu 1/326)

T. C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi
Sayı : 71 - 2166/5228

2 . 12 . 1963

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 23 . 11 . 1963 tarihinde kararlaştırılan «Vakıflar Genel Müdürlüğü 1963 yılı Bütçe Kanununa bağlı cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı» ve gerekçesi ile eki cetvel ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

İsmet İnönü
Başbakan

GEREKÇE

Birinci Madde :

B.	M.	Eklenen	Açıklama
218	—	2 000	4598 sayılı Kanunun 4 ncü maddesini değiştiren 242 sayılı Kanun hükümlerinden faydalanmak suretiyle terfi eden veznedarların tahakkuk eden alacaklarının ödenebilmesini teminen eklenmesine ihtiyaç duyulmuştur.
302	50	8 000	Yeniden tutulan binaların cereyan bedelini karşılamak amaciyle bu miktarın eklenmesine lüzum hâsıl olmuştur.
304	11	7 500	1 . 3 . 1963 tarihinden itibaren PTT ücretlerine ortalama olarak % 60 nisbetinde zam yapılması dolayısiyle bu miktarların ilâvesi zorunlu görülmüştür.
	12	13 750	
	21	10 000	
	22	15 000	
308	11	10 000	Yeni tedavi yönetmeliğine göre daire tabipleri tarafından verilen reçete bedellerinin idarece ödenmesi gerekmektedir. Bu duruma göre tertibine konulan ödenek yıl sonuna kadar olan ihtiyacı karşılayamıyacağından bu miktarın eklenmesine ihtiyaç duyulmuştur.
309	21	3 000	Benzin ve yağ sarfiyatına ilâveten merkezde kullanılan taşıt için satınalınacak 5 aded iç ve dış lâstik için 3 000 liranın eklenmesine ihtiyaç duyulmuştur.
	22	2 000	Mevcut taşıdın onarılması gerektiğinden bütçeye konulmuş bulunan ödenek kâfi gelmemektedir. Bu itibarla 2 000 lira eklenmesi zorunlu görülmüştür.

B.	M.	Eklenen	Açıklama
417	12	100 000	Bâzı vakıf taşınmaz malların vergileri hakkında itiraz ve temyiz komisyonlarına vukubulan müracaatlerin idare aleyhine neticelenerek vergi borçlarının muacceliyet kesbetmesi, 5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun ilgili hükümlerine göre ödenmekte olan kaldırım ve su iştirak paylarının imar hareketleriyle ilgili olarak günden güne artması sebebiyle bu giderlerin tertibine konulan ödenekle karşılanamıyacağı anlaşılmış ve 100 000 liranın eklenmesi zorunlu görülmüştür.
417	14	200 000	Yatırım programının uygulanmasını sağlamak amaciyle geniş ölçüde girişilen taşınmaz malların satışlarından doğan ilân ücretleriyle bu yıl hizmete giren Niğde İş Hanı, Adana ve Bitlis çarşılariyle 7044 sayılı Kanunla devralınan İstanbul Mısır Çarşısı gibi Vakıf akaarların su, cereyan ve yakacak bedellerini karşılamak üzere bütçeye konulan ödenek kâfi gelmemektedir. Bu itibarla 200 000 liranın bu tertibe eklenmesine ihtiyaç duyulmuştur.

İkinci Madde :

Karşılıksız borç olarak talebedilen 2212 liradan 1 835 lirası 5 nci cilt Vakıflar Dergisinin baskı ücretniden bakiye borca, 62 lirası 1962 yılı gazete abone bedeline ve 315 lirası da bir memurun 1960 yılında alacağı olan kasa tazminatına ait bulunmaktadır.

Yılları bütçelerinde ödenek bakiyesi olmadığından ödenememiş bulunan bu borçların tasfiyesi için 2 212 liralık olağanüstü ödenek alınması zorunlu görülmüştür.

Üçüncü madde :

Talebedilen 373 462 liralık ek ve olağanüstü ödeneğin geçen yıldan devrolunan gelir fazlasiyle karşılanacağı anlaşılmıştır.

Karma Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Karma Bütçe Komisyonu — *2 . 1 . 1964*
Esas No. : 1/599
Karar No. : 11

Cumhuriyet Senatosu Yüksek Başkanlığına

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1963 yılı Bütçe Kanununa bağlı cetvellerde değişiklik yapılması hakkındaki kanun tasarısı Komisyonumuza havale edilmiş olmakla, Vakıflar Genel Müdürü ve Maliye Bakanlığı temsilcileri hazır oldukları halde incelendi ve görüşüldü :

Tasarı ile 1963 bütçesinin, ilişik cetvelde yazılı tertiplerine konulmuş bulunan ödenekler kâfi gelmediğinden 371 250 liralık ek ödenek istenmektedir.

Karşılığı da kendi gelirleriyle temin edilen bu ek ödeneğin verilmesi hizmetin icabı olarak uygun görülmüş ve maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

1 nci maddeye bağlı cetvelin incelenmesi sırasında, gerek merkez ve gerekse iller posta ve telefon giderleri için istenilen ödeneğin kâfi gelmiyeceği raportörümüzün yaptığı tetkik ve dairesinden alınan izahattan anlaşılmış olduğundan, verilen bir önerge ile, 304 ncü bölümün 11 nci merkez posta ve telefon giderleri maddesine 15 000 liranın ve aynı bölümün 12 nci maddesine de 20 000 liranın ilâvesi zaruri görüldüğünden, bu ilâve neticesinde 1 nci madde ve ekli cetvel değiştirilmiştir.

Komisyonumuzca yapılan 35 000 liralık ilâvenin karşılığı da mezkûr bütçenin (B) işaretli cetvelinin 5 nci (eski yıllardan devreden gelir fazlası) bölümüne eklenmek suretiyle denge sağlanmıştır.

Diğer maddeleri aynen kabul edilen kanun tasarısı öncelikle görüşülmek ve Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan Hatay *Ş. İnal*	Sözcü Balıkesir *F. İslimyeli*	Bu Rapor Sözcüsü Kâtip Yozgat *V. Uyar*	Ankara *M. Ete*
Artvin *S. O. Avcı*	Balıkesir *A. A. Bolak*	Çanakkale *Ş. İnan*	Giresun *İ. E. Kılıçoğlu*
İçel *C. T. Okyayuz*	İzmir *İ. Gürsan*	İzmir *N. Kürşat*	İzmir *N. Mirkelâmoğlu*
Kars *K. Okyay*	Kastamonu *S. Keskin*	Kayseri *H. Dikeçligil*	Kırşehir *A. Bilgin*
Konya *İ. Baran*	Konya *R. Özal*	Mardin *Ş. Aysan*	Muğla *T. Şahin*
Niğde *K. Bayhan*	Ordu *Ş. Köksal*	Rize *E. Y. Akçal*	Rize *C. Yalçın*
Sakarya *N. Bayar*	Sakarya *M. Gürer*	Tabiî Üye *S. Gürsoytrak*	Tabiî Üye *S. Küçük*
Sinop *M. Alicanoğlu*	Siirt *L. Aykut*	Trabzon *A. Ş. Ağanoğlu*	Trabzon *A. Şener*

HÜKÜMET TASARISI

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1963 yılı Bütçe Kanununa bağlı cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Vakıflar Genel Müdürlüğü 1963 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelin ilişik cetvelde yazılı tertiplerine 371 250 lira ek ödenek verilmiştir.

MADDE 2. — Vakıflar Genel Müdürlüğü 1963 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelin sonunda yeniden açılan 506 ncı (Karşılıksız borçlar) bölümüne 2 212 liralık olağanüstü ödenek konulmuştur.

MADDE 3. — Vakıflar Genel Müdürlüğü 1963 yılı Bütçe Kanununa bağlı (B) işaretli

KARMA BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1963 yılı Bütçe Kanununa bağlı cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Vakıflar Genel Müdürlüğü 1963 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelin ilişik cetvelde yazılı tertiplerine 406 250 lira ek ödenek verilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Vakıflar Genel Müdürlüğü 1963 yılı Bütçe Kanununa bağlı (B) işaretli cet-

Hükümetin Teklifi

cetvelin 5 nci (geçen yıldan devrolunan gelir fazlası) bölümüne 373 462 lira eklenmiştir.

MADDE 4. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5. — Bu kanunun Başbakan ve Maliye Bakanı yürütür.

23 . 11 . 1963

Başbakan
İsmet İnönü

Devlet Bakanı ve Bşb. Yardımcısı
F. Alican

Devlet Bakanı ve Bşb. Yardımcısı
H. Dinçer

Devlet Bakanı ve Bşb. Yardımcısı
T. Feyzioğlu

Devlet Bakanı
V. Pirinççioğlu

Devlet Bakanı
R. Aybar

Devlet Bakanı
N. Ökten

Adalet Bakanı
A. K. Yörük

Millî Savunma Bakanı
İ. Sancar

İçişleri Bakanı
İ. Seçkin

Dışişleri Bakanı
F. C. Erkin

Maliye Bakanı V.
İ. Seçkin

Millî Eğitim Bakanı
İ. Öktem

Bayındırlık Bakanı
A. H. Onat

Ticaret Bakanı V.
A. K. Yörük

Sa. ve So. Y. Bakanı
F. K. Gökay

Güm. ve Tekel Bakanı
O. Öztrak

Tarım Bakanı V.
R. Aybar

Ulaştırma Bakanı
İ. Ş. Dura

Çalışma Bakanı
B. Ecevit

Sanayi Bakanı
F. Çelikbaş

Turizm ve Tanıtma Bakanı
N. Ardıçoğlu

İmar ve İskân Bakanı
H. Mumcuoğlu

Karma Bütçe Komisyonunun Değiştirişi

velin 5 nci (geçen yıldan devrolunan gelir fazlası) bölümüne 408 462 lira eklenmiştir.

MADDE 4. — Tasarının 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Tasarının 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

CETVEL

Bölüm	M.	Ödeneğin çeşidi	Eklenen Lira
218		Kasa tazminatı	2 000
302		İller büro giderleri	
	50	Aydınlatma	8 000
304		Posta, telgraf ve telefon ücret ve giderleri	
	11	Merkez posta ve telgraf ücretleri	22 500
	12	İller posta ve telgraf ücretleri	33 750
	21	Merkez telefon giderleri	10 000
	22	İller telefon giderleri	15 000
		Bölüm toplamı	81 250
308		4598 sayılı Kanun gereğince ödenecek tedavi gider ve yollukları	
	11	Merkez	10 000
309		Taşıt giderleri	
	21	Merkez taşıtları işletme	3 000
	22	Merkez taşıtları onarma	2 000
		Bölüm toplamı	5 000
417		Vakıf akaarlar giderleri	
	12	Belediye vergi ve resimleri	100 000
	14	Başka giderler	200 000
		Bölüm toplamı	**300 000**
		Genel toplam	**406 250**

Hükümet tasarısına bağlı cetvel

218		Kasa tazminatı	2 000
302		İller büro giderleri	
	50	Aydınlatma	8 000
304		Posta, telgraf ve telefon ücret ve giderleri	
	11	Merkez posta ve telgraf ücretleri	7 500
	12	İller posta ve telgraf ücretleri	13 750
	21	Merkez telefon giderleri	10 000
	22	İller telefon giderleri	15 000
		Bölüm toplamı	46 250
308		4598 sayılı Kanun gereğince ödenecek tedavi gider ve yollukları	
	11	Merkez	10 000
309		Taşıt giderleri	
	21	Merkez taşıtları işletme	3 000
	22	Merkez taşıtları onarma	2 000
		Bölüm toplamı	5 000

Bölüm	M.	Ödeneğin çeşidi		Eklenen Lira
417		Vakıf akaarlar giderleri		
	12	Belediye vergi ve resimleri		100 000
	14	Başka giderler		200 000
			Bölüm toplamı	300 000
			Genel toplam	**371 250**